

APSTIPRINĀTS
BSA Senāta sēdē
2017. gada 08.02.
Protokols Nr.130

Baltijas Starptautiskā Akadēmija

Studiju virziens
“TULKOŠANA”

Pašnovērtējuma ziņojums
2015./2016. māc.g.

Rīga 2017

Saturs

Senāta lēmums par studiju virziena „Tulkošana” pašnovērtējumu apstiprināšanu

Studiju virziena raksturojums

2. Studiju virziena attīstības stratēģija, kopīgie mērķi un to saistība ar augstskolas vai koledžas kopējo attīstības stratēģiju. Stratēģiskās attīstības dokumenti nav jāpievieno, ja ir norāde uz tīmekļvietni, kur šī informācija ir publiski pieejama.....	6
3. Studiju virzienam atbilstošo studiju programmu kopa, tās attīstības pamatprincipi, perspektīvais novērtējums no Latvijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto valsts attīstības prioritāšu viedokļa.....	7
4. Studiju virziena un studiju programmu atbilstība darba tirgus pieprasījumam, darba devēju ap4taujas rezultāti.....	10
5. Studiju virziena stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze	12
6. Studiju virziena vadība: pārvaldības struktūra	14
7. Studiju virziena resursi (tai skaitā finanšu resursi) un materiāltehniskais nodrošinājums:	16
7.1. finanšu resursi studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanas nodrošināšanai, kā arī akadēmiskā personāla pētniecības (radošās) darbības nodrošināšanai. Finanšu resursu izmantošanas kontrole un ilgtspēja. Finansējums literatūras iegādei un elektronisko datubāzu abonēšanai.....	16
7.2. studiju virzienā iesaistītā augstskolas vai koledžas akadēmiskā personāla kvalifikācija, tā atbilstība studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanai	16
7.3. studiju virziena metodiskais, informatīvais (tai skaitā bibliotēkas resursu) un materiāltehniskais nodrošinājums, tā atbilstība apgūstamo profesiju reglamentējošo normatīvo aktu prasībām	17
8. Zinātniskās pētniecības (radošās darbības) īstenošana studiju virziena ietvaros, tai skaitā pētniecības institucionālā organizācija, studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla pētnieciskā (radošā) darbība, studējošo iesaistīšana pētniecības (radošajos) projektos, kā arī dalība starptautiskajos projektos, Latvijas Zinātnes padomes un citu institūciju finansētajos projektos pārskata period.....	20
9. Informācija par ārējiem sakariem:	24
9.1. sadarbība ar darba devējiem, profesionālajām organizācijām Latvijā un ārvalstīs	24
9.2. augstskolas vai koledžas starptautiskās sadarbības un internacionalizācijas politika studiju virziena īstenošanas kontekstā, tās īstenošana un ietekme uz studiju un pētniecības procesu.....	27
9.3. studējošo un akadēmiskā personāla starptautiskās apmaiņas kvantitatīvie rādītāji.....	29
9.4. sadarbība ar Latvijas un ārvalstu augstskolām un koledžām, kuras īsteno līdzīgus studiju virzienus un līdzīgas studiju programmas, norādot, vai augstskolai vai koledžai ir sadarbība ar citām augstskolu vai koledžu bibliotēkām	29
9.5. studiju programmas vai institūcijas starptautiskie sertifikāti, akreditācijas u. tml.	30
10. Kvalitātes nodrošinājums un garantijas:.....	31
10.1. ikgadēja studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu pozitīvo un negatīvo iezīmju, izmaiņu, attīstības iespēju un plānu apspriešana, iekšējās pašnovērtēšanas un kvalitātes pilnveidošanas sistēmas nepārtraukta darbība.....	31

- 10.2. iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas atbilstība prasībām, kas noteiktas Standartos un vadlīnijās kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā, ko izstrādājusi Eiropas asociācija kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā 35
- 10.3. studiju turpināšanas iespējas un finansiālās garantijas gadījumā, ja likvidē vai reorganizē kādu no studiju virzienam atbilstošajām studiju programmām vai notiek citas izmaiņas 43

Studiju programmas raksturojums

11. Studiju programmas nosaukums, iegūstamais grāds, profesionālā kvalifikācija vai grāds un profesionālā kvalifikācija, mērķi un uzdevumi 44
12. Studiju programmā paredzētie studiju rezultāti 45
13. Uzņemšanas noteikumi (īpaši norāda prasības, uzsākot studiju programmu). Ja studiju programmu paredzēts īstenot svešvalodās, ir noteikta reflektantu svešvalodu zināšanu pārbaude 47
14. Studiju programmas plāns (studiju kursu un studiju moduļu saraksts un to apjoms kredītpunktos, sadalījums pa studiju programmas obligātās, ierobežotās izvēles vai brīvās izvēles daļām, norādot to apjomu kredītpunktos, īstenošanas plānojumu) 48
15. Studiju programmas praktiskā īstenošana (izmantotās studiju metodes un formas, tālmācības metožu izmantošana). Vērtēšanas sistēma (izglītības kritēriji un vērtēšanas metodes studiju rezultātu sasniegšanai un novērtēšanai, pārbaudes formas un kārtība) 49
16. Studiju programmas absolventu nodarbinātības perspektīvas, pamatojot atzinumus ar atsaucēm uz informācijas avotiem 57
17. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā (ja tāda ir bijusi) vai studiju programmas licencēšanas ietvaros konkrētajai studiju programmai saņemto ieteikumu ieviešana (ja tādi ir bijuši) 58
18. Pielikumi studiju programmas raksturojumam: 59
- 18.1. studiju kursu un studiju moduļu (ja tādi ir) apraksti, pievienojot studiju kursu aprakstus tajās valodās, kurās tiek īstenotas studijas
- 18.2. studiju programmas satura atbilstība valsts akadēmiskās izglītības standartam vai profesijas standartam un profesionālās augstākās izglītības valsts standartam un citiem normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā, tai skaitā ja iegūstamā kvalifikācija ir reglamentēta profesija
- 18.3. studiju programmas izmaksas un to kalkulācija
- 18.4. salīdzinājums ar vienu tāda paša līmeņa un tādām pašām studiju virzienam atbilstošu Latvijas (ja līdzīga studiju programma Latvijā tiek īstenota) un vismaz divām Eiropas Savienības valsts atzītu augstskolu vai koledžu studiju programmām
- 18.5. informācija par studējošajiem visā pārskata periodā:
- 18.5.1. studējošo skaits, norādot sadalījumā pa studiju programmas īstenošanas veidiem, formām (atsevišķi norādot tālmācību), valodām, filiālēm
- 18.5.2. pirmajā studiju gadā imatrikulēto studējošo skaits
- 18.5.3. absolventu skaits (ja tādi ir)
- 18.6. aptauju rezultātu kopsavilkums par studējošo apmierinātību ar studiju kvalitāti un to izmantošana studiju programmu kvalitātes uzraudzībā

- 18.7. aptauju rezultātu kopsavilkums par absolventu apmierinātību ar studiju kvalitāti un to izmantošana studiju programmu kvalitātes uzraudzībā
- 18.8. studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā

Kopsavilkums par studiju virziena attīstības plāniem

19. Studiju virziena un studiju programmu perspektīvais novērtējums, ņemot vērā nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentos izvirzītās valsts attīstības prioritātes, Latvijas uzdevumus Eiropas Savienības kopējo stratēģiju īstenošanā, kā arī studiju programmas atbilstība Eiropas augstākās izglītības telpas veidošanas rekomendācijām

Studiju virziena pašnovērtējuma pielikumi

20. Studiju programmu uzskaitījums, norādot to apjomu kredītpunktos, studiju veidu, formu, tai skaitā atsevišķi norādot tālmācību, īstenošanas valodu un vietu, iegūstamo grādu, grādu un profesionālo kvalifikāciju vai profesionālo kvalifikāciju
21. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla uzskaitījums, norādot tā kvalifikāciju un pienākumus, kā arī studiju programmu un tās daļu, kuru katrs no akadēmiskā personāla īsteno
22. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla galveno zinātnisko publikāciju, radošās darbības un sagatavotās mācību literatūras saraksts pārskata period
23. Studiju virziena īstenošanā iesaistīto struktūrvienību (piemēram, katedru, profesoru grupu, laboratoriju, institūtu) uzskaitījums, norādot to uzdevumus studiju virziena un konkrētu studiju programmu īstenošanā
24. Studiju virziena īstenošanā nepieciešamā mācību palīgpersonāla raksturojums, norādot tā uzdevumus studiju virziena un konkrētu studiju programmu īstenošanā
25. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātniskās pētniecības vai mākslinieciskās jaunrades biogrāfijas *Europass* formātā
26. Prakses līgumi vai tās personas izsniegtas izziņas, kas nodrošinās prakses vietas, kā arī prakses nolikumi
27. Rakstiskas vienošanās ar iesaistīto augstskolu vai koledžu par kopīgas studiju programmas izstrādi un īstenošanu, ja studiju virzienam atbilst kopīgā studiju programma
28. Dokumenti, kas apliecina, ka kopīgā studiju programma ir atzīta attiecīgajā ārvalstī noteiktajā kārtībā, ja studiju virzienam atbilst kopīgā studiju programma, kura tiek īstenota kopā ar ārvalsts augstskolu vai koledžu
29. Ja studiju virziens ir ticis akreditēts jau iepriekš, informācija par iepriekšējā studiju virziena akreditācijā izteikto ieteikumu ieviešanas rezultātiem un konstatēto trūkumu novēršanu
30. Citi dokumenti pēc augstskolas vai koledžas ieskatiem

STUDIJU VIRZIENA RAKSTUROJUMS

2. Studiju virziena attīstības stratēģija, kopīgie mērķi un to saistība ar augstskolas vai koledžas kopējo stratēģiju

BSA „Tulkošanas” virziena attīstības stratēģiju nosaka galvenais BSA attīstības mērķis, t. i. integrācija Baltijas un Eiropas izglītības telpā (Baltijas Starptautiskās akadēmijas darbības un attīstības ilgtermiņa stratēģija 2009. – 2015. gadam. APSITPRINĀTS BSA Senāta sēdē 2009. gada 13. janvārī. Protokols Nr. 79/13.01.09). BSA attīstības stratēģija ir saistīta ar tādu nosacījumu radīšanu, kas veiksmīgi paaugstinātu jaunā speciālista intelektuālo potenciālu. Intelektuālais potenciāls tiek uzskatīts par svarīgu Latvijas ekonomiskās, sociālās un politiskās attīstības faktoru. Tas ir ietverts 6 pamatkompetenču kopsakarībā, kuras atbilst uz kompetencēm balstītajai Boloņas vienošanās ietvaros formulētajai mūsdienu izglītībai (skat. dokumentu „BSA speciālistu sagatavošanas kvalitātes kontroles un nodrošināšanas sistēma”, projekts). Sešu jaunā speciālista pamatkompetenču attīstīšana ir galvenais BSA izglītošanas mērķis. Virzienā „Tulkošana” šīs kompetences tiek papildītas ar specifisku saturu un tiek konkretizētas. Korelācija starp galvenajiem izglītošanas mērķiem Baltijas Starptautiskajā akadēmijā un mērķiem, kuri nosaka BSA „Tulkošanas” virziena attīstības stratēģiju, ir atspoguļota 2. tabulā.

2. tabula. BSA un „Tulkošanas” virziena izglītošanas mērķu atbilstība

Izglītošanas mērķi BSA – attīstīt	Izglītošanas mērķi un uzdevumi BSA virzienā „Tulkošana”
1. profesionālo kompetenci , kā spēju nodrošināt profesionālo darbību atbilstoši Latvijas darba tirgus prasībām.	1.1. Nodrošināt kvalificētu tulku/tulkotāju profesionālo apmācību, kura atbilstu Latvijas valsts ekonomiskajām, kultūras un sociālajām prasībām. 1.2. Sniegt iespēju izvēlēties starp divu valodu (angļu – latviešu/krievu) un trīs valodu tulkošanas apgūšanu (angļu – latviešu – krievu). 1.3. Pilnveidot studiju virziena iekšējās izglītības kvalitātes vadības sistēmas ietvaros, prognozējot izmaiņas tulkošanas pakalpojumu tirgū.
2. instrumentālo kompetenci , kuras pamatā ir prasme operēt ar vispārzinātnisko un speciālo pētījumu metodēm, veikt problēmsituāciju analīzi un korekti noteikt problēmu, operēt ar lēmumu pieņemšanas tehnoloģijas metodēm un profesionālās darbības tehnoloģijām.	2.1. Iemācīt kritiski un radoši izmantot apgūtās teorētiskās zināšanas un tulkošanas prasmes, izstrādāt savu tulkošanas metodiku. 2.2. Attīstīt prasmi risināt profesionālas problēmas, izmantojot apgūto teorētisko bāzi, veikt tulkojumus aizvien jaunās nozarēs.
3. pasauls uzskata kompetenci , kura pieņem sistēmiska pasaules uzskata iespējamību, kas savukārt veicina sev apkārt esošās vides izpratni un veiksmīgu adaptāciju tajā, kā arī vērtību orientieru un vērtību sistēmas esamību.	3.1. Nodrošināt teorētisko bāzi, kura ir nepieciešama LR izglītības speciālistu sagatavošanas profesionālā standarta prasību realizēšanai. 3.2. Attīstīt prasmi pielāgoties mainīgajiem tulkošanas darba tirgus apstākļiem, sekojot tā attīstības tendencēm. 3.3. Attīstīt interesi par tulka/tulkotāja profesiju, par nepieciešamību piedalīties tulkojumu konkursos un citos radošos projektos.

4. komunikatīvo kompetenci , kura paredz valodu zināšanas, prasmi strādāt grupā.	4.1. Nodrošināt nosacījumus valsts valodas apgūšanai un pilnveidošanai. 4.2. Motivēt attīstīt multilingvālismu, apgūt jaunas darba valodas (vācu, spāņu, franču).
5. informācijas kompetenci , kuras pamatā ir prasme patstāvīgi meklēt, analizēt, pārveidot un izmantot nepieciešamo informāciju, kā arī IT tehnoloģiju pārvaldīšana.	5.1. Attīstīt prasmi realizēt tulkošanas, pētniecisko un projektu darbību, izmantojot mūsdienu informācijas tehnoloģijas.
6. personiskās izaugsmes kompetenci – refleksijas un pašanalīzes spējas, spēju attīstīt nepieciešamās personības raksturīpašības.	6.1. Sniegt iespēju krāt pieredzi tulkošanā, analizēt un adekvāti novērtēt to. 6.2. Attīstīt patstāvīgās mācīšanās prasmes, vajadzību un spēju patstāvīgi paplašināt zināšanas tulkošanas teorijas un prakses jomā, visas dzīves garumā pilnveidot profesionālo kompetenci. 6.3. Motivēt studentus turpināt izglītību.

Korelācija starp BSA un BSA „Tulkošanas” virziena attīstības stratēģijām ir atspoguļota tabulā.

BSA stratēģija	BSA „Tulkošanas” programmas attīstības stratēģija
1. Zināšanu un inovāciju stimulēšana	1.1. Orientēšanās uz tulkošanas apgūšanas procesa tehnoloģiskumu un pareizām tehnoloģijām pašā tulkošanas procesā.
2. Investīcijām un darbam labvēlīgas un piesaistošas vides veidošana	2.1. Orientēšanās uz studentu un pasniedzēju radošās un pētnieciskās darbības attīstīšanu.
3. Izglītības un prasmju uzlabošana.	3.1. Orientēšanās uz Eiropas izglītības kvalitāti tulkošanas jomā un tulkošanas darbības kvalitāti.
4. Nodarbinātības veicināšana.	4.1. Tulka/tulkotāja profesijas apgūšanas distances apmācības metožu paplašināšana.

3. Studiju virzienam atbilstošo studiju programmu kopa, tās attīstības pamatprincipi, perspektīvais novērtējums no Latvijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto valsts attīstības prioritāšu viedokļa

Piedāvātās programmas aktualitāti no Latvijas Republikas interešu viedokļa nosaka:

Latvijas izglītības humanizācijas procesi, mūsdienu Latvijas sabiedrībā notiekošie demokratizācijas un integrācijas procesi, nepieciešamība saglabāt Latvijas Republikas valsts valodu kā nacionālu kultūras vērtību, Latvijas kā Eiropas Savienības locekles intensīvie, nozīmīgie un daudzpusējie starptautiskie sakari ar citām valstīm, Latvijas ieiešana Eiropas izglītības telpā, mūsdienu Latvijas sabiedrības nepieciešamība pēc starpkultūru saskarsmes un daudzvalodības, Latvijas īpašā ģeogrāfiskā un komerciālā atrašanās starp Rietumiem un Austrumiem.

Programma studentiem piedāvā brīvi izvēlēties vienu no diviem moduļiem: trīsvalodu tulkošanu (angļu – krievu – latviešu) un divvalodu tulkošanu (angļu – latviešu/krievu). Tulkošanas programma trīs darba valodās mūsdienu apstākļos spēj nodrošināt starpkultūru komunikāciju gan Latvijas Republikas robežās, gan aiz tās robežām Rietumos un Austrumos. Neatkarīgi no tā, kurš no diviem moduļiem ir izvēlēts, obligātajā studēšanas programmā ietilpst: LR valsts valoda, krievu valoda kā vislielākās Latvijas mazākumtautības valoda un vēl kāda Eiropas valoda. Konkrēti kādu Eiropas valodu studēt, studenti izvēlas paši, jo arī šajā jomā ir brīvas izvēles iespēja. Lai gan šīm valodām ir salīdzinoši mazs kredītpunktu skaits (12 kp), tās var būt veiksmīgi apgūtas, jo ir iespēja ERSAMUS programmas ietvaros aizbraukt uz studējamās valodas valsti. Turpmākajos studiju posmos (teiksim, maģistrantūrā) šo valodu studēšana, ja būs vēlēšanās un nepieciešamība, var tikt paaugstināta līdz tulkošanas valodu līmenim.

Iespēja programmas ietvaros apgūt latviešu valodu no nulles līmeņa piesaista programmai ārzemniekus, kas vēlas iegūt Latvijā Eiropas izglītību, no Krievijas, Baltkrievijas, Ukrainas, Sīrijas, Uzbekistānas, Kazahstānas, Korejas, Serbijas, Čehijas u.c. valstīm. Akreditācijas periodā ir novērojama pozitīva statistisko rādītāju dinamika. Turklāt iespēja turpināt mērķtiecīgu valsts valodas apguvi ir pieprasīta arī starp Latvijas mazākumtautību skolu abiturientiem.

Iespēja programmas ietvaros apgūt krievu un latviešu valodu piesaista studentus, kas ir ieradušies BSA ERSAMUS programmā.

Studiju virziena attīstības principi (3. tabula)

3.tabula.

Plānotās darbības
<ul style="list-style-type: none"> • Izglītības procesa organizācijas pilnveidošana
<p>Lai paaugstinātu studentu profesionālās sagatavošanas līmeni, ir nepieciešams izstrādāt Vasaras skolu programmu un iekļaut tajā sakaru ar šajā darbā ieinteresētajām partneru universitātēm dibināšanu.</p>
<p>Turpināt sagatavot un attīstīt zinātniski metodiskos moduļus uz Moodle platformas visās galvenajās disciplīnās un izmantot tos darbu praksē.</p> <p>Turpināt pieaicināt dažādu valstu tulkošanas speciālistus, īpaši sinhronajā tulkošanā.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Zinātniski pētnieciskā darbība
<p>Attīstīt darbu laboratorijā, kurā tiktu pētītas tulkošanas kvalitātes problēmas.</p> <p>Paaugstināt publikācijām izvirzītās prasības. Censties panākt, lai pasniedzēji izvietotu savas publikācijas starptautiski citējamos izdevumos.</p>
<p>Izstrādāt metodes, lai paaugstinātu studentu motivāciju šāda veida darbībai. Iekļaut ikgadējās Starptautiskās studentu konferences organizēšanu Projektu prakses saturā. Perspektīvas ir teletiltu formāta konferences. Uz konferences materiālu bāzes organizēt studentu darbu krājuma izdošanu vienu reizi divos gados.</p>

Turpināt attīstīt studentu pētniecības iemaņas „Tulkojuma kvalitātes laboratorijā”, veidot radošas sadarbības vidi, analizējot tulkojumus, mācot sistematizēt kļūdas un novērtējot tulkojumu kvalitāti.

- Sadarbība. Projekti

Turpināt organizēt starptautisko skolnieku olimpiādi angļu valodā, diskusiju klubus, iesaistīt skolniekus ikgadējā tulkojumu konkursā.

Padarīt Starptautisko tulku dienu par visu augstskolu projektu un realizēt to sadarbībā ar tulkošanas firmu pārstāvjiem.

Stiprināt sadarbību ar LTTB, turpināt sadarbību ar visām organizācijām, ar kurām jau ir izveidojušas labas darba attiecības (IZM, RIMC, radiostacija “Doma laukums”).

Aktīvi sadarboties ar Valsts valodas aģentūru, piedalīties aģentūras notikumu programmā.

Izstrādāt Vasaras skolas kā speciālā programmas projekta koncepciju.

Turpināt starptautisko sadarbību Eiropas projektā, lai apspriestu deskriptorus (Education Department, Council of Europe)

Popularizēt Eiropas sertifikātu ECL. 29. septembrī valdība apstiprināja jaunus Ministru kabineta (MK) noteikumus, kas paredz jau no 2015./2016. mācību gada svešvalodas centralizētā eksāmena vispārējās vidējās izglītības programmā aizstāšanu ar starptautiskas testēšanas institūcijas pārbaudījumu (<http://likumi.lv/ta/id/276818-noteikumi-par-svesvalodas-centralizeta-eksamena-visparejas-videjas-izglitibas-programma-aizstasanu-ar-starptautiskas>). Turpināt sadarbību ar skolām un dažādu organizāciju mācību centriem, lai rosinātu skolēnu un darbinieku svešvalodu apguves sertificēšanu.

- Radīt vislabvēlīgākos apstākļus dabiskās kritiskās apmācības vides metodes īstenošanai studentu-tulkotāju sagatavošanas procesā.
- Turpināt aktīvi piedalīties sociāli nozīmīgajā projektā, kas saistīts ar autentisko tekstu tulkošanu. Studenti tulkos uz angļu valodu Latvijas biedrības *Vigor* mājas lapu, kas izveidota izdzīvojušajiem pēc insulta cilvēkiem un viņu radniekiem (www.insult.lv).
- Aprobēt dabiskās kritiskās apmācības vides metodi, izmantojot Vikipēdijas materiālus, piedalīties starptautiskajā autentiskajā projektā *Teaching Translation via Wikipedia*. (https://wikimedia.org.uk/wiki/Teaching_Translation_via_Wikipedia). Studentiem jāveic enciklopēdisko rakstu tulkošana no angļu valodas uz dzimto valodu. Galvenais nosacījums - nedrīkst būt analogiskais raksts krievu valodā. Projektā piedalīsies programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” trešā kursa studenti virziena "Rakstveida tulkošana" ietvaros un ceturtnā kursa studenti tulkošanas prakses ietvaros.
- Turpināt darbu pie jauna autentiskā tulkošanas projekta *Open History Project* (<http://www.openhistoryproject.com/>). „Atklātā vēsture” — daudzsološs starptautisks projekts mutvārdu vēstures jomā. Tā mērķis ir izveidot daudzvalodu nesenajās vēstures

notikumu aculiecinieku arhīvu. Programmas studentiem piedāvāja tulkot rakstus šajā projektā no angļu valodas uz latviešu un krievu valodām.

- Piedalieties Ukrainas partneru projekta "Viss ir priekšā. No veiksmīgām šodienām – veiksmīgām rītdienām" (<http://www.vsepoperedu.com/>), attīstīt tā vispārējo koncepciju. Projektā piedalīsies tulkotāji no Ukrainas, Latvijas un citām valstīm (iespējama sadarbība ar Igaunijas un Krievijas augstskolām, kas aktīvi izrādījušas interesi par šo projektu) klātienē un internetā, dalīties pieredzē un atbildēt uz studentu jautājumiem.
- Turpināt darbu pie valodas un tulkojumu profesionālās novērtēšanas problēmām, strādāt pie raksturīgo tulkošanas kompetenču modelēšanas problēmām; izpētīt profesionālās novērtēšanas inovatīvas metodes:
- Akadēmija jau iesniedza pieteikumu un visus nepieciešamos dokumentus par iestāšanos *European Association for Language Testing and Assessment* (<http://www.ealta.eu.org/> Eiropas svešvalodas līmeņu vērtēšanas asociācija). Tiek plānots piedalīties diskusijās, konferencēs un vērtēšanas projektos, kurus organizē EALTA. Programmas pasniedzēji Dace Šostaka un Jūlija Rastorgujeva ir EALTA biedri (interēšu grupas: Translation and Interpreting un Common European Framework of Reference (CEFR SIG)).
- Programmas pasniedzēji turpinās piedalīties Eiropas projektā, lai apspriestu deskriptorus *The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)*. <http://www.ecml.at/News3/TabId/643/ArtMID/2666/ArticleID/223/Participate-in-the-validation-of-a-new-set-of-CEFR-Illustrative-Descriptors-for-mediation.aspx>.
Febtuāris 2017.g. - piedalīšana jaunā projektā „Piloting the descriptors in the academic year 2017-18” (Education Department, Council of Europe) un projektā „Replicating the Validation of the CEFR Illustrative Descriptors” (Lancaster University).
- Izpētīt studentu-tulkotāju pašvērtējuma un pašregulācijas lomu autentisku projektu izpildīšanas gaitā.
- Papildināt mācību materiālu (portfolio) saturu un struktūru, kas ir kompetences vērtēšanas līdzeklis tulkošanas un valodu apmācības procesā.

4. Studiju virziena un studiju programmu atbilstība darba tirgus pieprasījumam, darba devēju aptaujas rezultāti

Tulkošanas pakalpojumu tirgus stāvokļa izpētes rezultāti ļauj atklāt 2 savstarpēji saistītas un pretrunīgas tendences.

No vienas puses vajadzība pēc tulkošanas un komunikēšanas dažādās valodās krasi pieaug ekonomiskās krīzes laikā, kad vidējā un mazā biznesa pārstāvjiem rodas vajadzība dibināt jaunus lietišķos kontaktus aiz savas valsts robežām, lai atrastu potenciālus partnerus un klientus. Šobrīd tulkošana ir pieprasīts pakalpojums ļoti dažādās Latvijas ekonomikas jomās.

No otras puses pieprasījums pēc kvalificētiem tulkošanas pakalpojumiem samazinās, līdz ar to pazeminās cena, jo pasūtītāji cenšas iekonomēt un piesaistīt brīvnodarbinātos tulkus/tulkotājus un neprofesionālus.

Uzturēt kaut tikai nelielu tulku/tulkotāju štatu (bieži vien – tikai vienu vai divus) var atļauties tikai nedaudzas lielas organizācijas vai tulkošanas biroji, kā arī valsts iestādes, aģentūras un dienesti, teiksim, tiesas, notariālie kantori. Tieši tāpēc šobrīd, piemēram, starp Nodarbinātības Valsts dienesta piedāvājumiem ir atrodamas vakances galvenokārt ārpus štata tulkiem (analogiskus datus sniedz arī H. Gizeleza <http://www.lttb.lv/tag/materiali/>). Tai pat laikā tulkotāja darba specifika ir tāda, ka viņš var strādāt *online* režīmā un viņa pasūtītājs var atrasties jebkurā pasaules valstī. Firmas „Mestako” direktors Kaspars Kļaviņš anketā, kuru mēs bijām

izsūtījuši darba devējiem, raksta: „Tulkošanas business ir globāls un tam nav robežu. Izglītojot jaunus speciālistus arī jāvadās pēc globālajām tendencēm, jo lokālais Latvijas tirgus ir niecīgs, maksātspēja maz utt. Lielākā daļa nopietno tulkošanas aģentūru strādā ārzemju aģentūrām, ārzemju klientiem un tās arī diktē spēles noteikumus”.

Lielais tulkošanas un starpkultūru komunikācijas speciālistu pieprasījums ir kļuvis par iemeslu tam, ka Latvijā 7 augstskolās tiek realizētas tulku/ tulkotāju sagatavošanas programmas: sešas no tām piedāvā profesionālās bakalauru programmas un profesionālās programmas, trīs – maģistrantūras. Piecās augstskolās tulka/ tulkotāja profesijas apgūšanu finansē valsts, bet trīs augstskolas, tai skaitā arī BSA, valsts finansējumu nesaņem.

Baltijas starptautiskās akadēmijas profesionālās bakalauru programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” beidzējiem ir pieejams darbs Latvijas un ārzemju tulkošanas birojos, komercstruktūrās, Latvijas valsts un sabiedriskajās organizācijās, aģentūrās un dienestos, kā no apgūto valodu, tā lielākoties arī no apgūto jomu viedokļa. Mūsu studenti var strādāt gan kā štata tulkotāji, gan kā brīvdarbinātie tulkotāji. Eiropas Savienības iestāžu, dienestu un aģentūru darba vietas gan var būt pieejamas tikai pēc maģistranta programmas apgūšanas.

Darba devēju aptaujas rezultāti

Visi studenti pēc tulkošanas prakses pabeigšanas saņem darba devēja atsauksmi noteiktajā formā (speciāli izstrādāta anketa). Saņemtas anketas tiek regulāri apkopotas un apspriestas Programmas padomes sēdēs. Pagājušā gada vidēja prakses balle ir 8,1. Visi darba devēji atzīmē savās atsauksmēs studentu disciplinētību, velmi strādāt, viņu labu sagatavotību. Šādas atsauksmes nerada standartizētas formālās atsauksmes iespaidu, turpretim, kopā ar augsto prakses vērtējumu tie atspoguļo darba devēju reālo apmierinātību.

Prakses atsauksmes

1. *SIA A&A TRANSLATIONS* valdes priekšsēdētāja Anna Hrapan-Gromņicka atsauksmē rakstveida un mutvārdu tulkošanas programmas studentes Anastasijas Makarovas praksi raksta, ka tulkotāja iemaņas (darba gaitas plānošana, nododamā tulkojuma kvalitāte, spēja orientēties teksta jomā, sadarbība un konsultācijas ar nozares ekspertiem), svešvalodas pārvaldīšanas līmenis ir labs, kā arī dzimtās krievu valodas līmenis, kas ir viens no būtiskākajiem tulkotāja profesionalitātes rādītājiem. Tiek rekomendēts attīstīt latviešu valodas zināšanas, lai atbilstu šā brīža tulkošanas tirgū pieprasīto tulkojumu specifiskajai un tiek piedāvāta sadarbība pēc pieprasījuma ar minēto tulku biroju.

2. *SIA Vides Centra* valdes locekles Natālijas Cudečka-Puriņa atsauksmē rakstveida un mutvārdu tulkošanas programmas studentes Ivetas Kukumas praksi studentei rekomendē pievērst vairāk uzmanības tekstu stilistikai, iepļānot laika rezervi tulkojuma caurskatīšanai, pievērst īpašu uzmanību terminoloģijai. Kā pozitīvais tika minēts, ka lai arī ir novērotas neprecizitātes un kļūdas, kopumā tulkojuma kvalitāte ir laba un studente ir sevi parādījusi kā atbildīgu un profesionālu tulkotāju sadarbībā ar darba devēju.

3. *SDI Media Latvia* pārstāve Natalija Isakova atsauksmē par 2015. gada rakstveida un mutvārdu tulkošanas programmas studentes Karinē Manučarjanas praksi raksta, ka studente sekmīgi izmantojusi studijās gūtās zināšanas, lai veiktu profesionālu tulkojumu. Studente vērtīgi uzklusējusi un ņēmusi vērā prakses vadītājas ieteikumus un rekomendācijas, kā arī ievērojusi norādījumus saistībā ar tulkojumos izmantojamo terminoloģiju, un iesniegusi tulkojumus norādītajā laikā.

4. *Rīgas Pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas* tiesnese S.Grīnberga atsauksmē par 2015. gada rakstveida un mutvārdu tulkošanas programmas studentes Jūlijas Trimalnieces praksi raksta, ka studente tulkošanas prakses ietvaros tulkoja spriedumus, kas ir ļoti atbildīgs darbs tiesas tulkiem, kur gan nepieciešamas atbilstošās juridiskās terminoloģijas zināšanas, gan arī jātulko garus un sarežģītus teikumus, kas prasa pareizu gramatikas konstrukciju pielietošanu. Sprieduma tulkošanas laikā studente mācījusies ne tikai pareizi tulkot tiesas domas un apsvērumus, bet arī tulkot likumus un Ministru kabineta noteikumus. Atsauksmē minēts, ka studente godprātīgi izpildīja darbu un iesniedza kvalitatīvu tulkojumu.

5. *SIA "SkrivaneK Baltic"* kvalitātes vadītājas vietas izpildītāja K.Kovaļova atsauksmē par 2015. gada rakstveida un mutvārdu tulkošanas programmas studentes Arinas Fiļičevas praksi raksta, ka mācību prakses laikā uzticētos tulkošanas uzdevumus paveica labā kvalitātē, vienmēr bija disciplinēta un atsaucīga; attieksme pret darbu atbilda uzņēmuma prasībām. Studente raksturota kā ļoti centīga, viņas teorētiskās un praktiskās sagatavotības līmenis atbilst trešā kursa līmenim; studentei ieteikts turpināt pilnveidot teorētiskās un praktiskās zināšanas, kā arī tiek izteiktas prognozes, ka ievērojot rekomendācijas, studente kļūs par labu speciālisti.

6. *Valsts ieņēmumu dienesta* Starptautisko attiecību daļas vadītāja B. Jurisone atsauksmēs par 2015. gada rakstveida un mutvārdu tulkošanas programmas studentu Madaras Pastares un Ērika Bistrova praksēm raksta, ka studentiem tiek rekomendēts apgūt nodokļu un muitas terminoloģijas specifiku, iepazīties ar normatīvajiem aktiem angļu un krievu valodās. Kā pozitīvais tiek atzīmēts, ka studenti visā prakses laikā darbu pildījuši ar lielu atbildības sajūtu, precizitāti un noteikto termiņu ietvaros. Pozitīvi novērtēta studentu prasme darboties ar biroja tehniku, iemaņas lietišķajā saskarsmē un draudzīga attieksme, sadarbojoties ar VID Starptautisko attiecību daļas kolēģiem, kā arī tiek izteiktas prognozes, ka ņemot vērā studentu atbildību un rūpību, kāda tikusi novērota prakses laikā, ir pamats uzskatīt, ka studenti būs profesionāli un atbildīgi darbinieki.

5. Studiju virziena stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze

2015./2016. ak.g. tika strādāts pie tā, kas 2014./2015.ak.g. tika noteikts kā vīziena vājas puses.

- 2016.g. 30.jūnija Programmas padomes sēdē tika pieņemts jauns Nolikums par kursa, bakalaura darbu un kopsavilkumu rakstīšanu. Pamatojoties uz Noteikumiem par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu (MK: Nr. 512, 26 augustā 2014.g.) ir nolēmts sākot ar nākamo māc.gadu palielināt kursa darbu skaitu līdz trīm.
- Moodle sistēmas plāns tiek pakāpeniski papildināts, bija ievadīti vēl pieci kursi. Tomēr līdz šim ne visi studenti pietiekami daudz izmanto iespēju apgūt materiālu Moodle vidē.
- Tulkošanas praksē studenti apgūst ne tikai programmu TRADOS, bet arī Memsource un Wordfast, ar kuru pārstāvjiem bija parakstīti līgumi.
- Sakarā ar aktuālo demogrāfisko situāciju un grūtībām, ko izraisa studentu aizņemtība darbā, ir sagatavots vakara nodaļas nepilna laika studiju plāns (9 semestri).
- Studiju virziena "Tulkošana" uzmanības centrā joprojām bija studentu profesionālās kompetences attīstība, kas tagad kļuva iespējams arī pateicoties brīvprātīgo darbu (piemēram, www.vigor.lv mājas lapas un Vikipēdijas rakstu tulkošana). Tiek nodināti sakari ar organizācijām, kurām ir nepieciešama brīvprātīgo tulku palīdzība (ar organizācijām bērniem un pieaugušajiem ar īpašām vajadzībām, dzīvnieku patversmēm). Savu spēju izkopšana

tulkošanās sfērā izpaužas arī studentu iesaistībā tulkošanas konkursos, ko rīko piem., Skrivanek, Sibīrijas Federālā Universitāte (Krievija).

Stipro un vājo pušu studiju virziena attīstības analīze un pašnovērtējums atspoguļoti tabulā 5. 2015./2016. ak. gadā virziena „Tulkošana” darba kritiskās analīzes centrā bija studentu pētnieciskais darbs un mācību tehnoloģijas, kas veicina profesionālās kompetences attīstīšanu, kā arī studentu iesaistība brīvprātīgo darbā.

5. tabula. Studiju virziena realizācijas stiprās un vājās puses: 2015./2016. ak. g.

Stiprās puses	Vājās puses
Daži kursi ieviesti elektroniskajā materiālu mācību vidē Moodle. Studenti sāk izmantot šo vidi.	Ne visi studenti vēl joprojām pietiekami izmanto iespēju apgūt materiālu Moodle vidē. <i>Risinājums.</i> Veikt studentu izglītošanu par efektīvu darbošanos Moodle mācību vidē. Paralēli ir nepieciešams atjaunot un papildināt materiālus Moodle sistēmā.
Studenti ir iesaistīti brīvprātīgajā tulkošanas darbā. Ir nodibināti sakari ar organizācijām, kurām ir nepieciešama brīvprātīgo tulku palīdzība (ar organizācijām bērniem un pieaugušajiem ar īpašām vajadzībām, dzīvnieku patversmēm), proti – ar Insultu pārcietušo cilvēku un viņu radnieku psiholoģiskā atbalsta biedrību „Vigor” (http://www.vigor.lv).	Studentu iesaistība brīvprātīgajā darbā notiek pagaidam ar grūtībām. Ne visi apzinās, kādas priekšrocības pastāv šajā darbā. <i>Risinājums.</i> Jāturpina darbs ar studentiem un jāatrod iespējas motivēt viņus.
Pastāv labas attiecības un tiek turpināta sadarbība ar Latvijas Tulku un Tulkotāju Biedrību, pasniedzēji un studenti aktīvi piedalās biedrības organizētajās aktivitātēs. Daži pasniedzēji ir kļuvuši par LTTB biedriem (Ž.Daragane un D.Šostaka).	Sadarbībai ar LTTB ir pagaidam pasīvs raksturs, tā iespaužas tikai piedalīšanās regulārās LTTB sēdēs, semināros (kā klausītāji). <i>Risinājums.</i> Ir nepieciešama aktīva sadarbība, kopīgo semināru rīkošana, iesaistot tajos arī programmas absolventus.
Programma regulāri organizē starptautiskas zinātniskas konferences un zinātniski-metodiskos seminārus, meistara klases.	Meistara klasēm un semināriem, kas ir tik nepieciešami prakticējošajiem speciālistiem, ir dažādu iemēslu dēļ nepietiekami liela auditorija. <i>Risinājums.</i> Šo pasākumu organizēšanā jāiesaista arī LTTB un EKA, lai paplašinātu potenciālo dalībnieku auditoriju.
Studenti realizē pilnā mērā tulkošanas projektus – no sākuma līdz beigām (vigor.lv mājas lapas tulkošana, Vikipēdijas rakstu tulkošana. Viņi sastada terminoloģiskās vārdnīcas, kuras var izmantot nākamo paaudžu studenti, kas tulkos vigor.lv mājas lapu, kā arī papildina savu tulkošanas kļūdu datu bāzi, ko pētīs nākamās paaudzes studenti.	Atlasītais materiāls tiek pārbaudīts un pētīts, tomēr nav pagaidam pietiekami labi apkopots. <i>Risinājums.</i> Jāpildinveido vārdnīcu struktūra.

Iespēju un draudu analīze

Iespējas	Draudi
Līdzīgo tulkošanas programmu sadarbības stiprināšana ar iespējām studēt brīvās izvēles disciplīnas. Tālmācības apstākļu veidošana. Starptautiskās pieredzes izmantošana mācību organizēšanā.	Demogrāfiskā situācija valstī. Vidusskolu absolventu braukšana apmācībām ES valstīs. Iedzīvotāju zema maksātspēja.

6. Studiju virziena vadība: pārvaldības struktūra

Virzienā (programmā) tika definēti procesi, kas ir nepieciešami kvalitātes pārvaldības sistēmas izmantošanai. 6. shēmā ir attēlota procesu un atbilstošu izpildītāju savstarpējā saistība.

Studiju programmas pārvaldības sistēmas procesi iedalās trīs grupās:

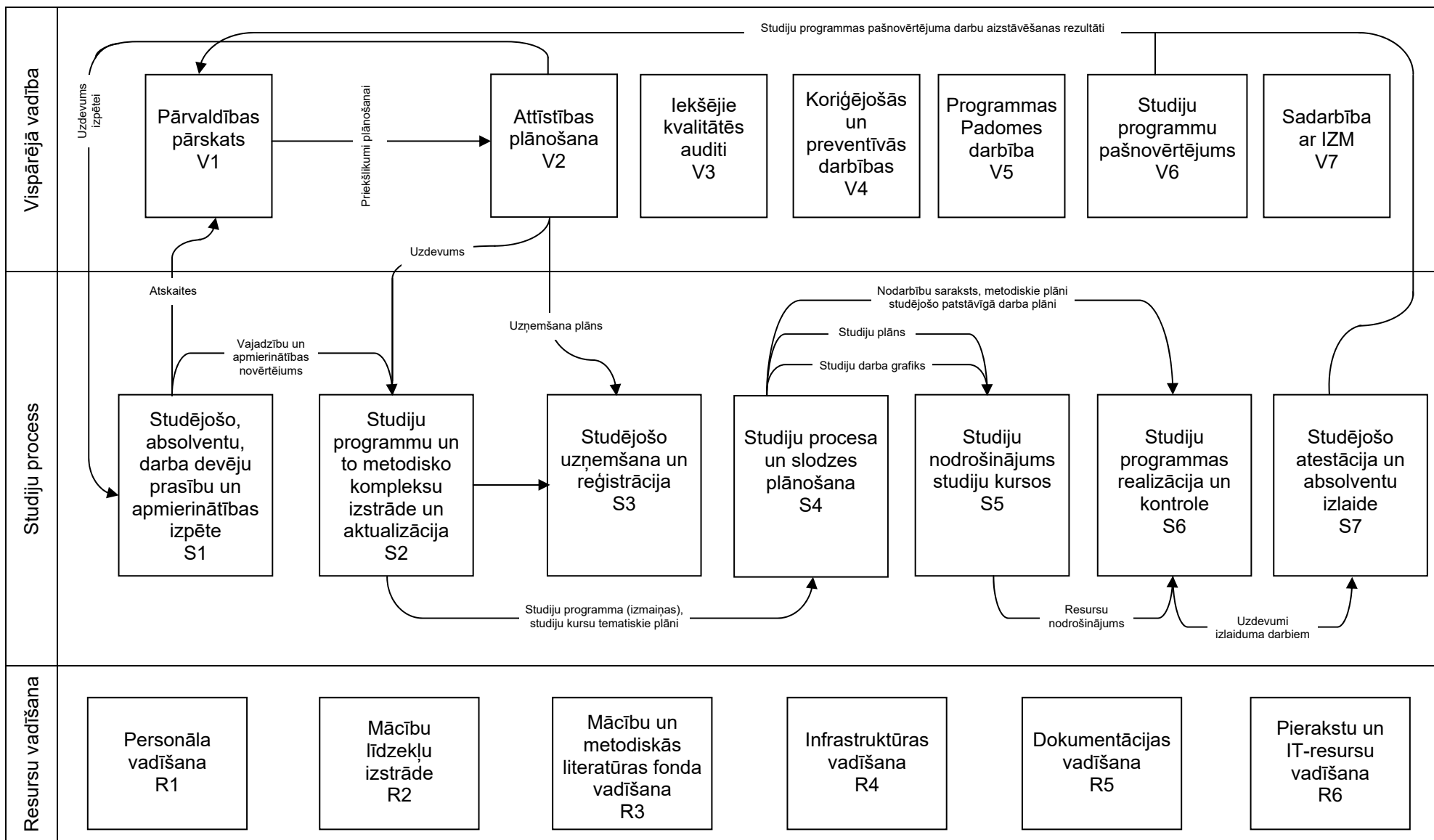
1) Vispārējās vadības procesi:

- Pārvaldības pārskats (V1),
- Attīstības plānošana (V2),
- Iekšējie kvalitātes auditi (V3),
- Koriģējošās un preventīvās darbības (V4),
- Padomes darbība (V5),
- Studiju programmas pašnovērtējums (V6),
- Sadarbība ar IZM studiju fondu un studiju kredītu jautājumos. Starptautiskā sadarbība (V7).

2) Studiju procesi (no S1 līdz S7),

3) Cilvēku, materiālo un informatīvo resursu vadīšanas procesi:

- Personāla vadīšana (R1),
- Mācību līdzekļu izstrāde (R2)
- Mācību un metodiskās literatūras fonda vadīšana (R3),
- Infrastruktūras vadīšana (R4),
- Dokumentācijas vadīšana (R6),
- Pierakstu un IT-resursu vadīšana (R7).

6. shēma. Programmas pārvaldības procesu struktūra

7. Studiju virziena resursi (tai skaitā finanšu resursi) un materiāltehniskais nodrošinājums:

7.1. finanšu resursi studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanas nodrošināšanai, kā arī akadēmiskā personāla pētniecības (radošās) darbības nodrošināšanai. Finanšu resursu izmantošanas kontrole un ilgtspēja. Finansējums literatūras iegādei un elektronisko datubāzu abonēšanai

Studiju programmas finansējumu veido studentu mācību maksas. Studentu studiju maksu nosaka BSA valde un apstiprina to Senātā. Ar katru imatrikulējamo tiek noslēgts individuālais līgums līdz studiju uzsākšanai, kurš spēkā visu studiju laiku. Finanšu līdzekļu izmantošana: algas fonds; materiāli tehniskās bāzes attīstība; bibliotēkas fonda paplašināšana; studentu pašpārvaldei; nodokļu nomaksa; ēku komunālie maksājumi; apsaimniekošana; reklāma; citi izdevumi. Studiju virziena materiāli tehniskā bāze un budžets, kas ir iekļauts BSA budžetā, parādīti Pielikumā Nr.18.3.

7.2. studiju virzienā iesaistītā augstskolas vai koledžas akadēmiskā personāla kvalifikācija, tā atbilstība studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanai

Mācību procesu nodrošina 18 pasniedzēji, 4 no kuriem nav ievēlēti BSA. Akadēmiskajam personālam (12 cilvēki) ir akadēmiskie grādi un amati, kuri atbilst programmas mērķu un uzdevumu realizēšanai.

7.2.1.tabula. Docētāju zinātniskie grādi

	Doktori	Maģistri
Ievēlēti BSA	6	6
Neievēlēti BSA	2	4
Pavisam – 18	8	10
% no docētāju kopskaita studiju virzienā	45%	55%

7.2.2.tabula. Ievēlētais (akadēmiskais) personāls

Virziena personāls kopumā		Tajā skaitā strādā BSA			
		kā ievēlēti		kā neievēlēti	
Cilvēku skaits	Proc. (%)	cilv.	%	cilv.	%
18	100%	12	67%	6	33%

Katram pasniedzējam, kurš strādā studiju virzienā, ir sekojoši pienākumi:

- turpināt izstrādāt un publicēt mācību metodiskos materiālus kursiem, kurus viņš/viņa docē, papildināt un atjaunot MOODLE platformu,
- sagatavot PowerPoint prezentācijas, izdales materiālus (konspektus, uzdevumus), autentisku ilustratīvo materiālu (video un audio) u. c. materiālus, kuri optimizē izglītošanas procesu,
- vadīt konsultācijas studentiem – 4 akad.stundas semestrī,
- hospitācijas ietvaros vienreiz gadā vadīt atklātas nodarbības un apmeklēt vismaz 2 savu kolēģu nodarbības un piedalīties to apspriešanā,

- paaugstināt kvalifikāciju (12 stundas vienā māc. g.), iesniedzot attiecīgu sertifikātu,
- uzstāties zinātniskās konferencēs un semināros (vismaz 2 uzstāšanās gadā),
- publicēt rakstus (vismaz 1 publikācija gadā),
- programmas realizēšanas ietvaros organizēt vienu pasākumu gadā: semināru, konferenci, apaļo galdu, studentu tulkojumu konkursu, diskusijas u. tml.,
- piedalīties pasākumos, kuri tiek organizēti programmas realizēšanas vai BSA izglītošanas darbības ietvaros,
- sekot jaunākajām zinātniskās literatūras publikācijām, koriģēt studentiem piedāvātos literatūras sarakstus, informēt bibliotēkas direktoru par nepieciešamību papildināt bibliotēkas fondus.

Pasniedzēju konkrētie pienākumi mācību plāna realizēšanā ir uzskaitīti tabulā (Pielikumā Nr.21.).

7.3. studiju virziena metodiskais, informatīvais (tai skaitā bibliotēkas resursu) un materiāltehniskais nodrošinājums, tā atbilstība apgūstamo profesiju reglamentējošo normatīvo aktu prasībām

Metodiskais nodrošinājums sastāv no BSA bibliotēkas fonda (Lomonosova ielā 1/4) un pašas programmas fonda (Lomonosova 4).

BSA zinātniskā bibliotēka:

Metodiskais nodrošinājums sastāv no BSA bibliotēkas fonda (Lomonosova ielā 1/4) un pašas programmas fonda (Lomonosova 4).

- Bibliotēkai ir piešķirts akreditācijas statuss un tā strādā saskaņā ar LR likumdošanu par zinātnisko bibliotēku darbību.
- Bibliotēka ir LATABA (<http://lataba.lv/index.php?page=54>) un Juridisko bibliotēku Konsorcijs biedrs.
- BSA visām programmām ir kopīga bibliotēka, bet tās fonda komplektēšanā tiek ievērotas programmu pētnieciskās un profesionālās intereses.
- Bibliotēka apkalpo visus lietotājus, nodrošina informācijas resursu pieejamību, kas nepieciešami studiju procesam un docētāju darbam, sadarbojas ar studiju virziena speciālistiem informācijas nodrošinājumā un pakalpojumu sniegšanas jautājumos, kā arī piedalās lietotāju apmācībā.
- Bibliotēka atvērta **46 stundas** nedēļā un sestdienās.
- Lietotājiem ir iespēja sazināties ar bibliotēku telefoniski un pa e-pastu: biblio@bsa.edu.lv.
- Bibliotēkā ir **106 lasītāju vietas**.
- Lietotājiem pieejami **25 datori** ar interneta pieslēgumu. Visās lasītavās ir nodrošināts bezmaksas bezvadu tīkls.

Pateicoties tam, ka bibliotēka ir akreditēta un ietilpst LATABA struktūrā, BSA studentiem ir iespēja izmantot 23 bibliotēku fondus, tai skaitā, piemēram, Rīgā:

- Latvijas Kultūras akadēmijas bibliotēka
- Latvijas Nacionālā bibliotēka
- Latvijas Universitātes bibliotēka
- Latvijas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka
- Rīgas Tehniskās universitātes Zinātniskā bibliotēka

Šis fakts atrisina zinātniskās un mācību literatūras meklēšanas un lietošanas problēmu, taču neatbrīvo no nepieciešamības veidot savu fondu.

Programmas metodiskā kabineta resursus veido bibliotēka, kuras krājumā ir par ziedojumiem iegādātas grāmatas un žurnāli, vai arī kuras ir uzdāvinājuši pasniedzēji. Turklāt pasniedzēji un studējošie var izmantot elektroniskos resursus, tādus kā, piemēram, <https://termcoord.wordpress.com/e-books/> un <https://infotra.wordpress.com/2013/12/20/150-ebooks-gratis-para-traductores-e-interpretes/> u.c.

Mūsu laikā elektronisko datu bāžu izmantošana ir zinātniski pētnieciskā procesa neatņemama sastāvdaļa. Lai nodrošinātu studēšanas procesa kvalitāti BSA bibliotēkā piedāvā studentiem un pasniedzējiem iespēju strādāt ar plašu abonētu elektronisko datu bāžu klāstu. Piemēram: EBSCO <http://search.ebscohost.com>, SCOPUS <http://www.scopus.com>, NetCards, NAIS, ScienceDirect <http://www.sciencedirect.com>, Latvijas Nacionālā bibliotēka. Digitālā bibliotēkā <http://lnb.lv/lv/digitala-biblioteka/attelizdevumi>. Latvijas Vēstnesis (LV) www.lv.lv Elektroniskā versija; LURSOFT, Letonika, HeinOnline+FILR. RUBRICON (RUS) www.rubricon.com. УИС РОССИЯ (RUS) <http://uisrussia.msu.ru>, Интегрум (RUS) <http://www.integrum.ru>, Financial Times u.c. Studējošie ir arī iepazīstināti ar citām eksistējošām (maksas un brīvpieejas) datu bāzēm un iespējam izmantot to resursus savos pētījumos.

Grāmatu fonds uz 2016. pirmajā pusgadā **Rīgā** sastāda kopā (grāmatas, brošūras, žurnāli) **44279** eksemplāru.

Tajā skaitā:

latviešu valoda – 6441 eks.;

angļu valoda – 2507 eks.;

krievu valoda – 35331 eks.

- 2015. pirmajā pusgadā bibliotēkā ir aptuveni 1348 aktīvie lietotāji.
- 2015. pirmajā pusgadā bibliotēkas krājumus papildināts ar 1697 jauniem informācijas resursiem:
  - 2013. g. – 774 grām.
  - 2014. g. – 521 grām.
  - 2015. g. – 402 grām.

Laikrakstu un žurnālu abonēšana: 2016. gadā tika abonēti vairāk nekā 130 nosaukumi.

Bibliotēkas informācijas darbs:

- Bibliotēkas telpās studentiem pieejams **bezmaksas bezvadu internets**.
- Bibliotēkā ir 1 kopēšanas ierīce, 5 drukas ierīces un 5 skeneri.
- Lietotājiem internetā pieejams **elektroniskais kopkatalogs**, kurā iespējams sameklēt informācijas resursus un tos pasūtīt.
- Viss BSA bibliotēkas krājums ir iekļauts elektroniskajā katalogā.
- Bibliotēkā lietotājiem iespējams iepazīties ar iepriekšējo gadu studentu bakalaura, maģistra un diplomdarbiem.
- Bibliotēkai ir sava mājas lapa, kurā regulāri tiek ievietota informācija par bibliotēkas jaunieguvumiem.
- Tematiskas saraksts angļu valodas grāmatas: Eiropas Savienība: politika, tiesību zinātne, ekonomika; psiholoģija; tiesību zinātne; ekonomika; interjers, dizains (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv).
- Katra mācību gada sākumā 1. kursa studenti tiek **iepazīstināti ar bibliotēku**, tajā pieejamajiem informācijas resursiem un to izmantošanu.

Grāmatu fonds tiek sistematizēts pēc UDK sistēmas.

Bez tam BSA strādā sekojošie informācijas centri:

Eiropas Savienības informācijas centrs – (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv);

Vācu informācijas centrs – (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv);

Ziemeļvalstu centrs – (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv);

Krievu centrs – (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv);

Materiāli tehniskā bāze

Virziena materiālās bāzes attīstībā tika izcelti šādi pamatvirzieni:

- mācību un zinātniskās literatūras un periodisko izdevumu iegāde;
- datortehnikas iegāde un modernizācija, jaunas datorklases izveide;
- studējošo Interneta izmantošanas iespēju paplašināšana;
- mācību telpu remonts un aprīkošana.

Jaunas iekārtas un aparatūra programmas vajadzībām tiek iegādāta BSA tehniskās attīstības plāna ietvaros. Uz doto brīdi studiju process programmā tiek nodrošināts labiekārtotās un tehniski nodrošinātās auditorijās. Studiju process pietiekamā daudzumā ir nodrošināts ar:

- kserokopēšanas tehniku;
- vizuālās prezentācijas tehniku (multimediju videoprojektori; DVD/VHS tehnika);
- datortehniku;
- TV aprīkojumu, kas nodrošina telekonferences.

Studējošiem un BSA akadēmiskajam personālam ir pastāvīga iespēja strādāt Interneta tīklā un izmantot elektronisko pastu.

Baltijas Starptautiskās akadēmijas datorsistēmas apraksts, 2016. g.

<i>Nosaukums</i>	<i>Kopā</i>	<i>Rīga</i>	<i>Daugavpils</i>
Datori (kopā)	705	608	97
studentiem	504	254	79
administrācijai	176	112	18
Zinātniskajiem pētījumiem	25	20	5
printeri, kopētāji, faksi	131	68	16
skeneri	20	11	3
tīkla aprīkojums	100	69	14
multimediju projektori, TV	44	37	3
cits aprīkojums	180	128	17

BSA Telpu nodrošinājums uz 07.01.2016.

N.p.k.	Adrese	Pamatojums	Kopējā platība BSA filiāles (m ²)	
			Rīga	Daugavpils
1	Studiju un zinātniskā darba telpu platība – kopā		7135	2146
1.1	Lomonosova iela 4, Rīga	Pirkuma līgums (01/10/02)	3408	
1.2	Lomonosova iela 1/4, Rīga	Pirkuma līgums (06/05/03)	3727	
1.3	Dzelzceļu iela 3, Daugavpils	Pirkuma līgums (07/08/00)		2146
1.4	Lomonosova iela 14-82, Rīga	Pirkuma līgums (29/05/00)	70.4	
1.5	Teātra iela 24-3, Daugavpils	Pirkuma līgums (26/11/99)		65
1.6	Teātra iela 24-1, Daugavpils	Pirkuma līgums (19/03/01)		58

Akadēmijai ir sadarbība ar vairāku valstu vēstniecībām Latvijā. Ar Vācijas, Ukrainas, Gruzijas, Azerbaidžānas un Krievijas vēstniecības atbalstu mācību iestādē ir izveidoti informatīvie centri.

BSA ir sekmīgi realizējusi ES fondu (LED, ESF, ERAF, Tempus, Erasmus u.c.) projektus, kas ir izveidojis fondu apgūšanas pieredzi, kā arī prasmes konsultēt apmācāmos un sniegt informāciju plašākai sabiedrībai. BSA ir aktīvie iesaistījusies Eiropas Savienības un citu fondu apgūvē iepriekšējo pieredzi var apskatīt BSA mājas lapā. Izveidots arī Eiropas informācijas centrs.

BSA ir augusi līdzī straujiem informāciju tehnoloģiju attīstības tempiem, modernizējot datorklases (Rīgā – 6), bibliotēkas, auditorijas, kā arī izveidojusi TV tiltu sistēmu starp Rīgu un 7 BSA filiālēm.

8. Zinātniskās pētniecības (radošās darbības) īstenošana studiju virziena ietvaros, tai skaitā pētniecības institucionālā organizācija, studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla pētnieciskā (radošā) darbība, studējošo iesaistīšana pētniecības (radošajos) projektos, kā arī dalība starptautiskajos projektos, Latvijas Zinātnes padomes un citu institūciju finansētajos projektos pārskata periodā

Studiju kursu bloki	Pasniedzēju pētnieciskais un projektu darbs
Vispārīzglītojošie studiju kursi tiesību, ekonomikas, biznesa, projektu, IT-tehnoloģiju sfērā	Viesprof.V.Kačana, doc. J. Timoščenko, doc.A.Mites pētījumi un projekti
Vispārīzglītojošie studiju kursi psiholoģijas sfērā	asoc. prof. O. Ņikiforova pētījumi
Dzimtās valodas apgūšana	viesprof. A.Vulānes, prof. E. Arhangeļskas, prof. L. Ignatjevas pētījumi un projekti
Svešvalodu apgūšana: angļu, vācu, spāņu, krievu, latviešu (valsts valodas)	doc. O. Skačkovas, doc. Ž. Bormanis, lekt. O.Romanovas, vieslekt. L. Grīslis, doc. N. Sotikovas, prof. E. Arhangeļskas un prof. L. Ignatjevas pētījumi un projekti

Tulkošanas apgūšana	doc. O.Skačkovas, doc. Ž. Bormanis, lekt. O. Romanovas, vieslekt. J.Rastorgujevas, vieslekt. Ž.Daraganes un D.Šostakas pētījumi, pasniedzēju profesionālie tulkojumi
---------------------	--

Pasniedzēju dalība starptautiskajās zinātniskajās konferencēs, kā arī publikāciju sarakstu sk. Pielikumā Nr.22.

8. tabula. Akadēmiskā personāla zinātniskā darba rezultāti

Pētnieciskā darbība	Dalība projektos	Dalība konferencēs	Publikācijas skaits
2015.g.-2016.g.	BSA – 4	21	21

Zinātnisko konferenču un semināru organizēšana

1. Programma „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” ir 18. Starptautiskās Zinātniskās konferences „*Rusistika un mūsdienas*” līdzorganizators sadarbībā ar Žešuvas universitāti (Polija), A. Hercena vārdā nosaukto Valsts Pedagoģisko universitāti (Krievija) un I. Mečņikova vārdā nosaukto Odesas Nacionālo universitāti (Ukraina). Konference tika rīkota Rīgā 2015.gada 4. – 5. oktobrī. Dalībnieku skaits: 108 dalībnieki no 14 valstīm.
2. *II Starptautiskā zinātniskā konference “Daudzvalodība un starpkultūru komunikācija”*. Konferences organizators: Baltijas Starptautiskā akadēmija. Konferences norises vieta: Juraja Dobrilas Pulas universitāte (Horvātija). Konferences dibinātāji: Juraja Dobrilas Pulas universitāte (Horvātija), Baltijas Starptautiskā akadēmija (Latvija), Kazaņas federālās universitātes Jelabugas institūts (Krievija), Čerepoveca valsts universitāte (Krievija), Autonomā bezpeļņas organizācija “Mūsdienu izglītības tehnoloģiju centrs” (Krievija), Izdevniecības nāms “inovācijas un izglītības eksperimenti” (Krievija), Daudzvalodības un starpkultūru komunikācijas starptautiskā metodiskā padome. Pula (Horvātija), 2016.g. 16.-23.jūlijā. Dalībnieku skaits: 148 dalībnieki no 31 valstīm.
3. Studiju virziens “Tulkošana” sadarbībā ar VISC IZM LR regulāri organizē zinātniski metodiskus seminārus par krievu valodas kā svešvalodas pasniegšanas metodikas aktuālajiem jautājumiem. Dalībnieku skaits: ap 60 (Latvijas skolu skolotāji, Metodisko komisiju vadītāji):
2016.g. 16. oktobrī : *Kompetenču pieeja mūsdienu izglītībā un valodu apguvē.*
2016.g. 19.februārī : *Lasīšanas stratēģiju apguves pamati svešvalodas metodikā.*
4. Metodiskais seminārs “*Starptautiskais ECL sertifikāts: Eiropas standartizācijas sistēma svešvalodu prasmju līmeņiem*”, BSA, Rīga, Latvija, 2016.g. 22. aprīlis.
5. Metodiskais seminārs “*Metodiskie aspekti kā sagatavoties un stratēģijas veiksmīgai eksāmena kārtošanai ECL starptautiskajam sertifikātam*” (ECL testu izstrādātāji Erika Berkics, Robert Märcz, European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages, Ungārija), BSA, Rīga, Latvija, 2016.g. 16. jūnijs
6. Tulkošanas un starpkultūru komunikācijas sekcijas organizēšana un vadīšana VI Starptautiskās jauno pētnieku un studentu zinātniski praktiskās konferences “*Izaicinājumu un iespēju laiks: problēmas, risinājumi, perspektīvas*” ietvaros. Konferences organizētājs: Baltijas Starptautiskā akadēmija (12.-13.05.2016., Rīga).

Studenti strādā šādos virziena projektos:

1. **„Literārās valodas normu monitorings publiskajā runā”** (vada prof. E. Arhangeļska un prof. L. Ignatjeva). Kopīgā Latvijas radio „Doma laukums” un programmas projekta ietvaros studenti seko, fiksē un analizē publiskās runas īpatnības.
2. **“Partnerība izglītībā: skola – augstskola”**.
  - Projekta mērķauditorija ir skolēni kā topošie studenti. Vecāko kuršu studenti piedalījās Skolēnu starptautiskās olimpiādes angļu valodā organizēšanā: viņi izstrādāja olimpiādes uzdevumus un piedalījās darbu labošanā. Visaktīvāko brīvprātīgo vidū bija studenti: M.Berezkina, L.Čireičika, K.Manučarjana, E.Vavilova, V.Burnova, A.Dimereca, D.Marīca, S.Solovjova, S.Alomara. Olimpiādē piedalījās 48 skolēni no Latvijas skolām (1.ģimnāzija, 60., 40., 22., 75. vidusskolas, Anniņmuižas vidusskola, Klasiskā ģimnāzija, 3. ģimnāzija, Liepajas 12.vidusskola). Olimpiādes uzvarētājs - Ņikita Petrovs no Orlas licēja (Krievija) - izcināja galveno balvu: bezmaksas studiju vietu BSA programmā “Rakstveida un mutvārdu tulkošana”.
  - 2015.-2016.ak.g. Mazās akadēmijas (t.i. skolēniem kā topošajiem studentiem atvērtās akadēmijas) vadītāja Rimma Dudareva novadījusi zinātniski praktisku konferenci “21.gadsimta intelektuālais potenciāls. Izzināšanas pakāpes”. Konferences sagatavošanas un rīkošanas procesā (darbu tulkošanā, tekstu rediģēšanā, prezentāciju sagatavošanā, konferences rakstu krājuma materiālu noformēšanā) skolēniem aktīvi palīdzēja studentes S.Solovjova, S.Aljomara, J.Orlova.
  - Kopš 2009./2010. studenti sadarbībā ar pasniedzējiem ik gadu organizē starptautisko tulkojumu konkursu ar trīs nominācijām: vecāko klašu skolēnu, studentu un skolotāju tulkojumi. Kārtējais konkurss noslēdzies 2016.g. 20.maijā, tajā piedalījās vecāku klašu skolēni. Konkursā piedalījās 58 skolēni no 28 Latvijas vidusskolām. Konkursa dalībnieku tulkojumi tika vērtēti četrās kategorijās: tulkojums no angļu valodas latviešu valodā, tulkojums no angļu valodas krievu valodā, tulkojums no vācu valodas latviešu valodā un tulkojums no vācu valodas krievu valodā. Konkursa uzvarētāji: Līva Elvīra Bīviņa (Rīgas Teikas Vidusskola), Jānis Vadzišs (Ilūkstes 1. vidusskola), Jeļizaveta Ostrovska (J. G. Herdera Rīgas Grīziņkalna Vidusskola), Terēze Nagle (Rīgas Valsts 3.ģimnāzija), Jana Natalčuka (A.Puškina licējs), Dēna Jelišenko (Rīgas Valsts 2.ģimnāzija), Rinalds Rozenfelds (Ziemeļvalstu ģimnāzija), Marta Vazoliņa (Valmieras 5.vidusskola).
3. **„No pētījumiem līdz augstas kvalitātes tulkojumiem”**.
  - Programma „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” pabeigusi starptautiskā projekta „Multicultural Translation as the Way to Personal and Cultural Enrichment” (projekta vadītāja Olga Romanova) otro posmu, projekta īstenošanai tika piesaistīti studenti un eksperti no Žešuvas universitātes (Polija) un Šauļu universitātes (Lietuva). Projekts ir daudzvalodu tulkošana, respektīvi, Laimas Kotas (Muktupāvelas) esejas „Latvieši un to dieviņš” tulkošanas un ar nacionālā kolorīta pārņemšanu saistītās problēmas. 2015./2016.ak.g. projekts noslēdzies ar organizatoru lēmumu par rakstu krājuma sagatavošanu publicēšanai.
  - **Studentu regulāra līdzdalība tulkošanas konkursos un konferencēs.** 2016.g. **Veronika Ogadzhanjan** piedalījās Starptautiskajā studentu tulkošanas konkursā Sibīrijas Federālajā universitātē (Krasnojarska, Krievija) un ieņēma otro vietu nominācijā “Literārā teksta tulkošana (no angļu valodas krievu valodā)”.

2015.g. viņa piedalījās Orenburgas tulkotāju konkursā “Eirāzija” (Krijevija) un ieņema otro vietu nominācijā “Literārā teksta tulkošana (no spāņu valodas krievu valodā)”.

Konkursā *Labākais jaunais tulkotājs*, ko tradicionāli rīko tulkošanas birojs Skrivanek, trīs mūsu studenti (no 45 dalībniekiem) iekļuva finālā: Madara Pastare, Ēriks Bistrovs un Madara Ozoliņa. Šis studentu un pasniedzēju kopīgais radošais darbs pakāpeniski ir pāraudzis „Tulkojumu kvalitātes laboratorijā”. Šīs laboratorijas izveidošanu ierosināja sinhronās tulkošanas speciāliste I. Ivančikova. Kopš 2015./2016. ak. g. laboratorijas vadītāja ir Ž.Daragane.

- VI Starptautiskā zinātniski praktiskā jauno zinātnieku un studentu konference “Izaicinājumu un iespēju laiks: problēmas, risinājumi, perspektīvas. Rīga, BSA, 2016.g. 12.-13.maijs. Baltijas Starptautiskā Akadēmija, Grāmatvedības un finanšu koledža (Latvija), Sanktpēterburgas Valsts ekonomiskā universitāte (Krievija), Ukrainas nacionālās bankas Banku universitāte (Ukraina), Nacionālā Vadības akadēmija (Ukraina), Varšavas Sociāli administratīvā augstskola (Polija). Sekcijā “Tulkošanas daudzpusība: stilistiskie, pragmatiskie un sociokultūras aspekti” uzstājās ar referātiem 7 programmas studenti: A.Vaškevičs, K.Jančenko, S.Nazarova, J. Vavilova, S.Aljomara, L.Štulberga, J.Kaļejnikova. Konferencē piedalījās arī studenti no Polijas, kas studēja ERASMUS programmas ietvaros: A.Ostrovska (Žešuvas universitāte), B.Szondovski (Silēzijas universitāte), M.Lenart (Žešuvas universitāte), kā arī viesi: Ekaterina Smahtina (Starptautiskā universitāte MITSO, Krievija), Darja Dzjuba (Vjatkas valsts universitāte, Kirovs, Krievija) un Marija Sibirnaja (Polija, Žešuvas universitāte).
- 3.kursa studente Marija Tkačukova saņema atzīnības rakstu par piedalīšanos EKA Studentu konferencē 2016.g. 16.-17. martā.

4. *Brīvprātīgais darbs kā sociālās kompetences un līdzdalības kompetences attīstīšana*

- Mūsu studenti (Jekaterina Lavrentjeva, Darja Jagdžijanča un Jurijs Vaškevičs) saņēma programmas ”Sociālais darbs” direktores doc.Andras Mītes pateicību par vieslektora Meghan McNamara (ERASMUS) runas konsekutīvo tulkošanu. Studenti piedalās kā tulkotāji un palīgi radošas apvienības «Eventus” (<http://www.eventus-riga.eu/lv/>) organizētajos pasākumos: XI baleta pasakas festivāls “Ziemas pasaka” (2015.g. decembris), XI starptautiskais bērnu un jauniešu horeogrāfijas konkurss “Rīgas pavasaris 2016” (2016.g. aprīlī). Šajā darbā tiek iesaistīti arī Erasmus programmas studenti.
- Studenti piedalās sadarbībā ar skolām (sk. projektu “*Partnerība izglītībā: skola – augstskola*”). Viņi strādā ar organizācijām, kurām ir nepieciešama brīvprātīgo tulku palīdzība (ar organizācijām bērniem un pieaugušajiem ar īpašām vajadzībām, dzīvnieku patversmēm), tai skaitā veic rakstiskus tulkojumus mājas lapai www.vigor.lv J.Rastorgujevas, D.Šostakas un Ž.Daragānes vadībā, iesaistot darbā arī viesu studentus no Dienvidkazahstānas Valsts Pedagogiskā institūta (Šimkents): Bazarbek Jerbol, Askar Aidana, Baigaži Saltanat. Viņiem, tāpat kā mūsu studentiem (Frolova Daniela, Jančenko Karīna, Tkačukova Marija, Jagdžijanča Darja, Vinogradova Elīna, Shemiakina Daria, Kaļejnikova Jūlija, Lavrentjeva Jekaterina, Kurnyavko Anastasia, Shtulberga Layma, Tatjana Segejeva, Alla Sergejeva, Merlinga Anna, Naļimova Laima, Ovsjaņņikova Marina, Dmitrijs Maslobojevs, Vladimir Maksimov, Olga Nebrat), sabiedrība Vigor izteica pateicību par mājas lapas materiālu tulkošanu angļu valodā.

9. Informācija par ārējiem sakariem

9.1. sadarbība ar darba devējiem, profesionālajām organizācijām Latvijā un ārvalstīs

- **Sadarbība ar darba devējiem** tiek realizēta, pateicoties profesionālajām praksēm. Turklāt tiek veikts regulārs tulkošanas pakalpojumu tirgus monitorings. Pirmā prakse studentiem notika 2007./2008. ak. g. Sešu gadu laikā organizāciju saraksts, kuras pieņem studentus praksē, ir paplašinājies. Tagad tajā ir atrodami arī pazīstami tulkošanas biroji un firmas: *SDI Media Latvia, Euroscript Baltija, Lingua+Riga, Lingva Tev, Lacerta Translation Services, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa, Hansa Steel, Ciao Travel & Translation, Skrivanek, Lingmaster, Vides centrs tulkojumi, Enjoy24.lv (Baltic Translations), SIA Key to Languages, citas organizācijas – biedrība „Diplomatic Economic Club“, VID, TSI, izdevniecība „Retorika A“, TV-21 u. c.* Parādījuši sevi kā labus tulkotājus, daži absolventi turpina strādāt šajās organizācijās *freelance* tulku/tulkotāju amatos (*SDI Media Latvia, Skrivanek, Lacerta Translation Services, Lingmaster u. c.*) vai apvieno tulkošanu ar menedžera darbu (*Lacerta Translation Services, Ad Verbum*).

Programma saņem darba devēju konsultācijas dažādu tulkošanas programmu izmantošanas jautājumos (*Mestako, Tilde, Lacerta Translation Services*).

„Tulkošanas” virziena realizēšanā obligāta prasība ir piesaistīt darba devēju bakalaura darbu recenzēšanai un darbam aizstāvēšanas komisijā (*LTTB, Tilde, TV21, Vides centrs tulkojumi*).

Kopš 2015. gada mūsu studenti piedalās *Skrivanek* ikgadējā konkursā (<http://www.skrivanek.com/en/>).

Plaukstošā sadarbība ir izveidojusies ar *Latvijas Tulku un Tulkotāju Biedrību* (Helena Gizeleza), kuras biedres ir Ž.daragāne un D.Šostaka, bet prof. E. Arhangeļskai piešķirts LTTB goda biedra nosaukums. 2015. / 2016. akadēmiskajā gadā mūsu pasniedzēji un studenti apmeklēja LTTB biedrības organizētās ikmēneša sapulces, seminārus un konferences; piemēram, 2016. gada maijā studenti kopā ar lektori D.Šostaku apmeklēja 1. pētnieku un studentu konferenci „Aktuāli jautājumi tulkojumzinātnē”.

2015./2016.ak.g. pirmo reizi izdevās organizēt studentes profesionālo praksi ārpus Latvijas. 3.kursa studente V.Ogandzhanyan izturēja konkursu praksei Alikantes universitātes tulkošanas birojā (Spānija).

Sākām sadarbību ar Latviešu valodas aģentūru, kā arī programma piedalījās *Valsts izglītības attīstības aģentūru* (VIAA) 2015. gadā izsludinātajā projektu konkursā "Eiropas Atzinības zīme valodu apgūvē" ar projektu "Sociālie projekti kā instruments mijiedarbībai starp sociālajām un valodu vidēm".

- Profesionāla saskarsme ar kolēģiem no **pasniedzēju asociācijām** un kopīgie pasākumi arī ir ļoti svarīgi programmai. Doc.Ž.Bormane ir *Latvijas Vācu valodas skolotāju asociācijas, Latvijas Ģermānistu apvienības biedre*. Prof. E.Arhangeļska un prof. L. Ignatjeva ir Latvijas krievu valodas un literatūras pasniedzēju asociācijas (*LKVLPA*). Lai popularizētu multilingvismu tulka profesijā – svešvalodu olimpiāžu, tulkojumu konkursu, diskusiju, skolotāju sagatavošanas svešvalodu starptautiskajam eksāmenam ECL, skolnieku testēšanas un sertifikācijas organizēšana. L.Ignatjeva tika izvēlēta *LKVLPA* par Valdes locekli, (<http://www.lapryal.org/contacts.php>), viņas darba pamatvirziens ir organizēt vecāko klašu skolēnu un studentu diskusijas divreiz gadā.
- Sadarbība ar *Latvijas Nacionālo slāvistu komiteju*: 2014.gadā E.Arhangeļska, L.Ignatjeva, Ž.Bormane tika izvēlēti par komitejas locekļiem.

- Ar **Latvijas radio-4** programmu **Doma laukums**: tiek gatavots latviešu un krievu valodas kultūras popularizācijas projekts, to vada viesprof. A. Vulāne, prof. E. Arhangeļska, prof. L. Ignatjeva. Šis jaunais projekts ir ilggadējās sadarbības turpinājums, kopā ar 3. un 4. kursu studentiem tika veikts mutvārdu publiskās runas monitorings, kā tiek ievērotas literārās valodas normas šajās pārraidēs. Sadarbībā ar *Latvijas radio-4* studenti apgūst mācību disciplīnu „Runas tehnika” (3.kurss, prof. L. Ignatjeva), kuras mērķis ir profesionālā standarta „Tulks” prasību izpildīšana, proti, dikcijas attīstīšana un prasme skaidri un saprotami izteikt un formulēt savas domas. No 2013. gada studenti šī kursa ieskaiti kārtos *Latvijas radio-4* studijā.
- Ar **Rīgas izglītības un informatīvi metodisko centru (RIMC)** un ar **LR Izglītības un Zinātnes Ministrijas Izglītības Satura un Eksaminācijas Centru (LR IZM ISEC)** skolotāju kvalifikācijas paaugstināšanas un mācību literatūras recenzēšanas jomā. Šāda pieredze jau ir: profesore E. Arhangeļskai un profesore L. Ignatjevai ir ārpus štata metodistes LR IZM ISEC un veiksmīgi sadarbojas projektu ietvaros.
- Ar **Valsts izglītības satura centru (VISC)**: skolēnu svešvalodu zināšanu testēšanas jautājumi, tai skaitā angļu un krievu valodas kā svešvalodas testēšana ECL centrā. Sadarbības rezultātā tika atzīta starptautiskā ECL sertifikāta atbilstība centralizēto eksāmenu prasībām attiecīgajās valodās.
- Ar **izdevniecības „Retorika” filiāli Vācijā (www.retorika.de)**: reklāmas materiālu (interneta vietnes, reklāmas prospekti) tulkošana.

Programmai ir iespējas sadarboties ar ārzemju organizācijām:

- BSA ir **Erasmus harta**, kas sekmējusi vairāk nekā 100 sadarbības līgumu parakstīšanu ar vairākām augstākās izglītības iestādēm Eiropas Savienībā un Turcijā (Erasmus partneri: <http://www.bsa.edu.lv/student/erasmus.html>). Piedalīšanos ERASMUS programmā dod iespēju iepazīties ar jaunām pieejām izglītībai, paplašināt zināšanas par papildu disciplīnām humanitārā un sociālā virzienā, kas trūkst akadēmijā. Veic savu darbību valstīs, kuras pārstāv viesu docētājs vai ārzemju students. Savukārt, studentiem šī sadarbība palīdz attīstīt komunikācijas iemaļas un sniedz pieredzi darbībai multikultūru komandās. Apmaiņas programmas pievilcība ir saistīta ar spēju uzlabot valodas (angļu, spāņu, flāmu, vācu, franču, itāļu). Vispopulārākās pēdējos gados ir universitātes Spānijā, jo īpaši Alikantes Universitāte, kas dod iespēju uzlabot spāņu valodu un apgūt spāņu-krievu un angļu-spāņu tulkošanu. Studenti izmanto arī iespēju iegūt praktisko apmācību saskaņā ar ERASMUS programmu, kaut gan tulkošanas prakses izvēle ir ierobežota.
- **Ar kolēģiem no dažādām valstīm, Online International Linguistic Community biedriem**, kas meklē informāciju portālā <http://linguistlist.org>, kurā ir reģistrēta mūsu programma
- Sadarbība ar **Eiropas Konsorciju ECL** svešvalodu apgūšanas līmeņu sertifikācijas jomā: angļu, vācu, spāņu un krievu valodu konsultācijas un eksāmenu pieņemšana (L.Ignatjeva, D.Šostaka, J.Rastorgujeva, A.Zhuchenko, E.Arhangeļska u.c.). Sadarbības laikā eksāmenu kārtoja 204 cilvēki (angļu valodā - 62 %, krievu valodā - 22 %, vācu valodā - 14 %, spāņu valodā – 2%).
- Piedalīšanās projektā “*Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment: 2016 Extended set of illustrative descriptors: Descriptors for Mediation: Co-operation*”

(<http://www.ecml.at/News3/TabId/643/ArtMID/2666/ArticleID/223/Participate-in-the-validation-of-a-new-set-of-CEFR-Illustrative-Descriptors-for-mediation.aspx>). Projekta mērķis CEFR deskriptoru izstrāde. Organizātājs Eiropas Padome (Council of Europe, Directorate of Democratic Citizenship and Participation Education Department Section Language Policy Unit (Olga Romanova, Jūlija Rastorgujeva, Dace Šostaka, Alla Zhuchenko saņēma pateicību par darbu projektā).

- Arhangeļska, L. Ignatjeva tika iekļautas redkolēģijas *The International Journal of Global Ideas* (Kazahstāna) sastāvā: <http://icglobalidea.com/editorial-board/>.
- E.Arhangeļska un L.Ignatjeva ir *Starptautiskās daudzvalodības un starpkultūru komunikācijas metodiskās padomes* locekļi – (http://bilingual-online.net/index.php?option=com_content&view=article&id=727&Itemid=56&lang=de
- Pēc *Šiauliu miesto savivaldybes švietimo centras* (Lietuva) ielūguma prof. E.Arhangeļska un prof. L.Ignatjeva novadīja Lietuvas skolu skolotājiem nodarbības krievu valodas kā svešvalodas pasniegšanas metodikā (26.10.2015.).
- J.Rastorgujeva kā profesionālais tulkotājs ir dažādu organizāciju loceklis:
  - *European Society for Translation Studies* (EST)
  - *International Association for Translation and Intercultural Studies* (IATIS)
  - [European Association for Language Testing and Assessment](#) (EALTA), Пасторгыева biedre
  - *The Rosetta Foundation, brīvprātīgo darbs, tulkotājs* un *Translators without Borders, brīvprātīgo darbs, tulkotājs*
- Studentu profesionālās sagatavošanas iespēju paplašināšanai virziens “Tulkošana” uzsāk sadarbību ar Krievijas pazīstamajiem tulkotājiem (organizatore: J.Rastorgujeva) Šī darba rezultātā bija novadītas meistarību klases.
  1. 2015 g. uzsākta sadarbība ar Audiovizuālās tulkošanas skolas (Maskava, Krievija) vadītāju, kompānijas “Rufilms” generālo direktoru Alekseju Kozulevu, kas ir *The National League of Translators and Interpreters* (Krievija) un *Centre for Research in Translation and Transcultural Studies of University of Roehampton* (Great Britain) loceklis. Meistara klase, ko A.Kozulevs novadīja 2015.g. 6.oktobrī, ieinteresēja ne tikai “Rakstveida un mutvārdu tulkošanas” programmas pasniedzējus, absolventus un studentus, bet arī vairākus tulkotājus, kas nodarbojas ar audiovizuālo tulkošanu.
  2. 2016.g. 5.jūlijā Mihails Zagots (Maskava, Krievija), sinhronas tulkošanas speciālists, daiļliteratūras tulkotājs, Krievijas tulkotāju savienības loceklis, Maskavas Valsts Lingvistiskās universitātes docents, novadīja meistarību klasi pēc savas grāmatas *"English through Movies"*.
  3. 2016.g. 15.jūlijā notika meistarību klase *"Translation of Literature: A fairy-tale coming true"*, ko novadīja **Olga Varšavera**, angļu prozas, dzējas un dramaturģijas tulkotāja, prēmijas “Meitars”2015.g. laureāte (nominācija: Bērnu literatūra), divkārtēja Newbery medaļas un DiCamillo prēmijas laureāte, Krievu PEN-centra un ģildes “Literārās tulkošanas meistari” locekle, ARCADIA teātra literārās daļas vadītāja (Maskava, Krivija).
- Pateicoties J.Rastorgujevas iniciatīvai, 2015./2016.ak.g. uzsākta sadarbība ar Sankt-Peterburgas tulkošanas klubu (online-konference), kā arī ar jaunajiem ukraiņu tulkotājiem, kas Tatjanas Strukas vadībā sastādījuši tulkotāju stāstu grāmatu “Lupatu sēga” / *"Лоскутное одеяло"* (vebinārs).

9.2. augstskolas vai koledžas starptautiskās sadarbības un internacionalizācijas politika studiju virziena īstenošanas kontekstā, tās īstenošana un ietekme uz studiju un pētniecības procesu

Ir noslēdzies Starptautiskā tulkošanas projekta „**Multicultural Translation as the Way to Personal and Mutual Cultural Enrichment**” otrais posms - organizēšana un vadīšana. **Projekta dalībnieki** Baltijas Starptautiskās akadēmijas programma „Rakstveida un mutvārdu tulkošana”, rakstniece Laima Kota (Muktupāvela), Dr. philol. Dorota Chudyk no Žešuvas Universitātes (Polija) Krievu Filoloģijas fakultāte, Dr. philol. Laimutė Kasparė Šauļu Universitātes (Lietuva) Humanitārās fakultātes Angļu filoloģijas (Tulkošana) programma, Dr. Philol. Linda Apse, Dr. Philol. Anastāsija Vedela (Latvijas Universitāte). 2015./2016.ak.g. uzsākta materiālu sagatavošana publicēšanai.

Sadarbība ar Eiropas Savienības dalībvalstīm un Programmai ir sadarbības līgumi ar daudzām universitātēm. Galvenokārt šī sadarbība izskatās kā studentu un pasniedzēju apmaiņa Erasmus programmas ietvaros, taču ar dažām no universitātēm ir izveidojušās labas lietišķas attiecības, tāpēc daži studenti, kas var ne tikai uzlabot valodu zināšanas, bet arī saņemt profesionālās konsultācijas kursa un bakalaura darbu izstrādei, atgriežas studijām, lai izmantotu šīs iespējas atkārtoti (M Sibirnaja, A.Ostrovska u.c.).

ERASMUS programmas ietvaros:

- Programma ir piesaistījusi *Žešuvas un Silēzijas universitātes* (Polija), kuras gatavo krievu filologus un poļu-krievu valodas tulkotājus. 2015./2016. ak. gadā mūsu programmā mācījās 8 studenti, trīs no viņiem studēja akadēmijā divus semestrus. BSA un Žešuvas universitāte ir Starptautiskās zinātniskās konferences „Rusistika un mūsdienas” organizatori.
- Pēdējos gados programma ir piesaistījusi arī *dažu Turcijas universitāšu uzmanību*: Mersinas universitātes, Istanbul Aydin University, Istanbul Arel University. Šo universitāšu studenti ir ieinteresēti apgūt kā angļu, tā arī krievu valodu. 2015./2016. ak.g. akadēmijā studēja 6 studenti no šīm universitātēm.
- 2015./2016. ak. g. ERASMUS programmas ietvaros tika uzsākta sadarbība *ar Juraja Dobrila vārdā nosaukto Pulas universitāti*, kur BSA ir organizēja un 2016. gada 15. – 20. jūlijā vadīja *II Starptautisko konferenci „Daudzvalodība un starpkultūru komunikācija: XXI gadsimta izaicinājumi”* (prof. E.Arhangeļska un prof. L. Ignatjeva). Papildus prof. E. Arhangeļska un prof. L. Ignatjeva lasījušas svešvalodu mācīšanas mūsdienu tehnoloģijām veltītās lekcijas (2016. gada 21. – 22. jūlijā).
- Sadarbība ar *Pēčas universitāti* (Ungārija) ir kļuvusi daudz plašāka, nekā to paredz ERASMUS programma. Partnerattiecības ar Pēčas universitāti ļāva atvērt BSA Svešvalodu apguves un ECL sertifikācijas centru. Turklāt 2012. g. mūsu programma un universitāte piedalījās kopīgajā zinātniski pētnieciskajam virzienam veltītajā projektā „Izglītība svešvalodā, tulkošana un starpkultūru komunikācija”. *Seminārs “Metodiskie aspekti kā sagatavoties un stratēģijas veiksmīgai eksāmena kārtīšanai ECL starptautiskajam sertifikātam”*. Rīga, BSA, 16.06.2016. Semināra krievu valodas skolotājiem vadītāja: **Erika Berkics** (Ungārija, European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages), krievu un spāņu valodas pasniedzēja, ECL testu izstrādātāja. Semināra **angļu valodas skolotājiem** vadītājs: **Robert Märzc** (Ungārija, European Consortium for the

Certificate of Attainment in Modern Languages), vēstures un angļu valodas pasniedzējs, ECL testu izstrādātājs.

Sadarbībā ar **Pēčas universitāti** (doc. V. Vegvari) un Žešuvas universitāti (adjunkts G. Zientaļa, Polija) programma „Rakstveida un mutvārdu tulkošana“ attīsta kopīgu zinātnisko virzienu „*Izglītības iegūšana svešvalodā, tulkošana un starpkultūru komunikācija*“ (prof. E. Arhangeļska un prof. L. Ignatjeva).

- **Alikantes universitāte (Spānija)** ir interesanta tiem studentiem, kas vēlas paaugstināt spāņu valodas pārvaldīšanas līmeni. Turklāt ir parādījusies iespēja kārtot praksi Alikantes universitātes valodu centra tulkošanas aģentūrā „Servicio de Traducción“ (Centro Superior de Idiomas de la Universidad de Alicante). Praktikantes Veronikas Ogadžeņanas pienākumos ietilpa darbs ar klientiem un tulkojumu veikšana: mutvārdu tulkošana, tai skaitā konferences laikā, visu rakstveida, pirmkārt ar krievu, angļu un zviedru valodu saistīto, tulkojumu rediģēšana, kā arī iekšējo dokumentu, šablonu, formulāru, brošūru rakstveida tulkošana krievu valodā. Veiksmīgā darbība šajā jomā sniedza viņai iespēju kļūt par jauno praktikantu mentoru.
- Turpinās sadarbība ar **Lucian Blaga Universitātes** (Sibiu, Rumānija). Kopš 2013. gada programmas studenti piedalās organizētajā starptautiskajā studentu kolokvijā „The Lucian Blaga International Students’ Colloquium”. Kolokvija mērķis ir Luciāna Blagas dzejas tulkošana un popularizēšana. Programmas lektore Olga Romanova piedalās starptautiskā kolokvija žūrijas darbā. Studentu sekmju rezultāti:
2013.g. 24.-26.oktobris. Madara Pastare – 2. vieta (tulkojums no angļu valodas latviešu valodā);
2015.g. 29.-31.oktobris. Madara Pastare – 2.vieta (tulkojums no angļu valodas latviešu valodā); Elizabete Strazdiņa – 3.vieta (tulkojums no angļu valodas latviešu valodā); Elizabete Strazdiņa – atzinības raksts (tulkojums no angļu valodas krievu valodā).
Studentu tulkojumi tika publicēti kolokvija materiālu krājumos.
Programmas lektore Olga Romanova 2015./2016. ak. g. turpina darbu starptautiskā kolokvija žūrijas darbā.

Sadarbība ar rietumu un austrumu valstu mācību iestādēm divpusējo līgumu ietvaros

- **Starptautisko ekonomisko attiecību augstskolā** (Aizenštada, **Austrija**) aktīvi apgūst krievu valodu un pēta starpkultūru komunikācijas īpatnības. Prof. A. Berdičevskis vairākkārt ir viesojies BSA, kur vadīja seminārus un meistarklases.
- 2008. g. tika parakstīti līgumi ar **Žešuvas universitāti**, I. Mečņikova vārdā nosaukto Odesas nacionālo universitāti un A. Hercena vārdā nosaukto Valsts pedagoģisko universitāti par BSA iekļaušanu kopīgajā projektā – Starptautiska konference „Rusistika un mūsdienas”. 2015. gadā BSA (prof. E. Arhangeļska) bija 18. konferences organizatore.

Tikpat aktīva ir sadarbība ar austrumu valstu partneriem:

Krievija:

- No pašas pirmās programmas dibināšanas dienas tā sadarbojas ar **M. Lomonosova Maskavas Valsts universitāti**: kopš 2013. gada ar Centru, kurš sagatavo un testē ārzemju pilsoņus krievu valodā, turpinās sadarbība saskaņā ar līgumu par krievu valodas kā svešvalodas eksāmena pieņemšanu BSA.

- Krievu valodas kā svešvalodas skolotāju kvalifikācijas paaugstināšanas kursi BSA vada arī speciālisti no *A. Puškina vārdā nosauktā Valsts Krievu Valodas institūta*. Regulāri BSA bibliotēkā notiekošie tīmekļsemināri, par krievu valodas kā svešvalodas pasniegšanas metodiku, ir pieprasīti ne tikai akadēmijas pasniedzēju vidū, bet ir populāri arī skolotāju vidū, kuri vēlas paaugstināt savu kvalifikāciju.
- Līgums ar *A.Hercena vārdā nosaukto Valsts pedagoģiskās universitāti* projekta „Rusistika un mūsdienas” ietvaros (kopš 2008.g.).
- **Ukraina:**
Līgums ar *I.Mečņikova vārdā nosaukto Odesas Nacionālo universitāti* projekta „Rusistika un mūsdienas” ietvaros (kopš 2008. g.).

9.3. studējošo un akadēmiskā personāla starptautiskās apmaiņas kvantitatīvie rādītāji

9.3.1. tabula. Ārzemju pasniedzēju lekcijas BSA virzienā „Tulkošana”

Mācību gads	Polija	Krievija	Igaunija	Lietuva	Ungārija
2014./2015.	1	1	-	1	1
2015./2016.	2 Krakovas pedagoģiskā universitāte Varšavas universitāte	3 Nacionālā tulku un tulkotāju apvienība (The National League of Translators and Interpreters) Maskavas Valsts valodniecības universitāte Ģilde „Daīlliteratūras tulkošanas meistari” (Гильдия «Мастера литературного перевода)	1 Eiroaka dēmija	2 Kauņas tehnoloģiskā universitāte	2 Pēčas universitāte

9.3.2. tabula. Kopējais ārzemju studentu skaits

Mācību gads	No apmaiņas prog.studenti	Mobilie ārvalstu stud.	Divpusējais līgums (Kazahstāna)
2014./2015.	31	55	8
2015./2016.	17	37	8

9.4. sadarbība ar Latvijas un ārvalstu augstskolām un koledžām, kuras īsteno līdzīgus studiju virzienus un līdzīgas studiju programmas, norādot, vai augstskolai vai koledžai ir sadarbība ar citām augstskolu vai koledžu bibliotēkām

Latvija:

- Latvijas Universitāte (Humanitāro zinātņu fakultāte):
LU pārstāve ir bakalaura darbu aizstāvēšanas komisijas priekšsēdētāja (doc. R.Kurpniece);

Sadarbība ar dr. philol.A.Vedela Starptautiskās tulkošanas projekta „*Multicultural Translation as the Way to Personal and Mutual Cultural Enrichment*” izstrādē;

- Ekonomikas un Kultūras augstskola (EKA) – tika nodibināti sakari ar EKA un kopā ar programmas pārstāvjiem tika izstrādātas starpaugstskolu tulkošanas programmu sadarbības studentu un pasniedzēju sadarbības vadlīnijas. Ekonomikas un Kultūras augstskola (EKA) – tika recenzēti EKA bakalaura darbi (D.Šostaka, Ž.Daragane). 2016. gada 16.-17. maijā studiju virziena “Tulkošana” studenti piedalījās EKA studentu konferencē, kura norisinājās. (Marija Tkačukova saņēma atzinības rakstu).
- Daugavpils Universitāte
E.Arhangeļska un L.Ignatjeva vadīja nodarbības DU profesionālās pilnveides kursu programmā „Profesionālās meistarības pilnveide krievu valodas (dzimtā/svešvaloda) skolotājiem izglītības satura īstenošanai vispārējā izglītībā” (36 st.)

Igaunija:

Irina Laduseva – Eiroakadēmijas (Tallina) tulkošanas fakultātes koordinatore – apsprieda ar studiju programmas „Tulkošana” pārstāvjiem kopīgas maģistrantūras izveidošanas iespējas.

Polija:

Tiek turpināta ražīga sadarbība ar Žešuvas un Silēzijas universitātēm, kurās mācās gan tulkotāji, gan arī krievu valodas skolotāji. 2014./2015. akadēmiskajā gadā tika uzsākta sadarbība ar Krakovas pedagoģisko universitāti. Pagājušajā gadā Dr.Hab. Gžegošs Nīcs (Grzegorz Niedz) lasīja lekcijas mūsu studentiem.

Kazahstāna:

Kopš 2012./2013. m. g. programmā studē (1 sem.) Kazahstānas studenti, kuri apgūst tulkošanu (K.Žubanova Aktjubinskas reģionālā valsts universitāte, Š.Ualihanova Kokshetau valsts universitāte, Abaja Kazahijas nacionālā pedagoģiskā universitāte, S.Toraigirova Pavlodaras valsts univeritāte, Kh.Dosmuhamedova Atirau valsts universitāte u.c.). 2015.-2016. ak.gadā. prodrammā „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” mācījās 8 studenti.

Krievija:

Jau piecus gadus turpinām profesionālo sadarbību ar Sibīrijas Federālo universitāti (Novosibirska, Krievija). Mūsu studenti, atsaucoties V.Razumovskas (B.Разумовской) aicinājumam, regulāri piedalās starptautiskajā jauno tulkotāju konkursā, kā arī 2016. gada pavasarī Veronika Ogandžanjana, programmas "Rakstveida un mutvārdu tulkošana" 3. kursa studente, piedalījās Starptautiskajā jauno tulku konkursā, kas notika Sibīrijas Federālajā universitātē (Krievija) un mūsu studente nominācijā “Dzejas tulkošana” ieguva 2.vietu.

9.5. studiju programmas vai institūcijas starptautiskie sertifikāti, akreditācijas u. tml.

Programmā ir līgums ar konsorciju ECL Pečas Universitātē (Ungārija) par eksāmenu pieņemšanu Eiropas Savienības starptautiskajiem angļu, vācu, spāņu un krievu valodu sertifikātiem. No 2015. gada Latvijas Republikas Ministru kabinets sertifikātu atzīst par ekvivalentu atbilstošajiem centralizētajiem eksāmeņiem (skatīt 3. punktu).

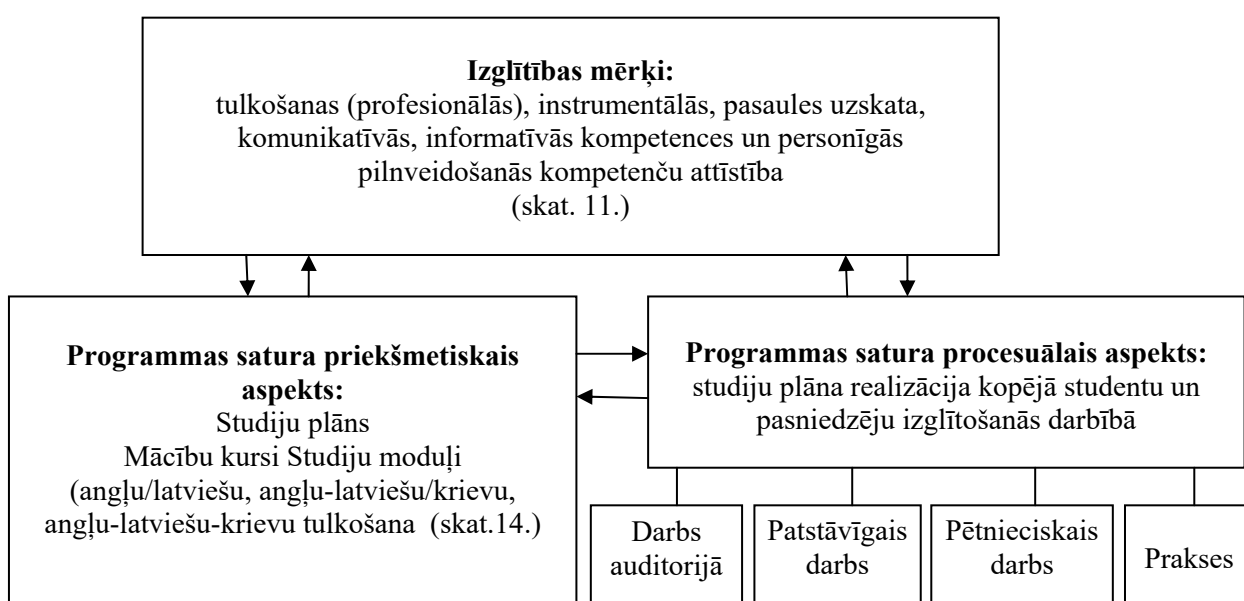
Studiju programma ir akreditēta, derīguma termiņš ir līdz 14.06.2019.

10. Kvalitātes nodrošinājums un garantijas:

10.1. Ikgadēja studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu pozitīvo un negatīvo iezīmju, izmaiņu, attīstības iespēju un plānu apspriešana, iekšējās pašnovērtēšanas un kvalitātes pilnveidošanas sistēmas nepārtraukta darbība

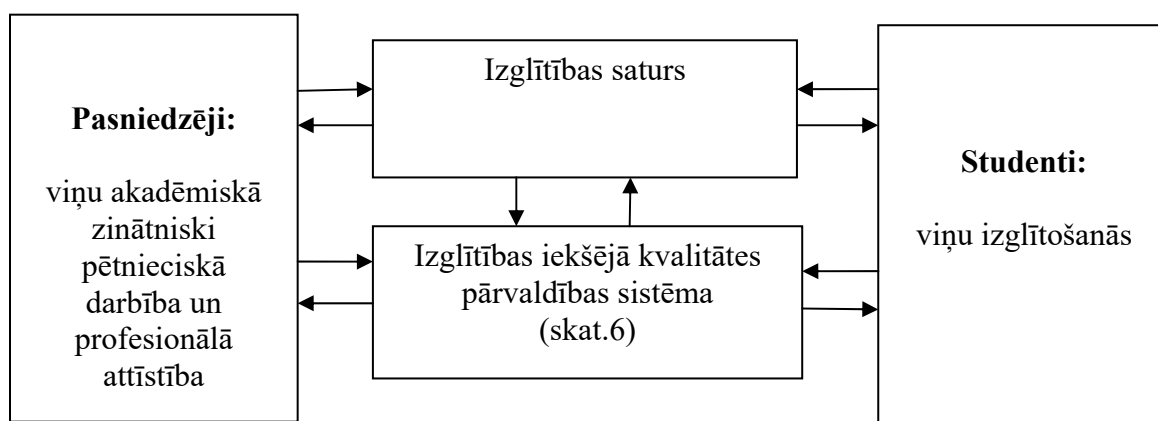
BSA studiju virziena „Tulkošana” kvalitātes nodrošināšanas sistēma ir veidota saskaņā ar Nolikumu par augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanu (iekšējā kvalitātes vadības sistēma). Apstiprināts BSA Senāta sēdē 2014.gada 12.decembrī (12.12.2014., protokols Nr. 96). <http://bsa.edu.lv/docs/2016/ssn.pdf>

Studiju virziens „Tulkošana” BSA ietver tikai vienu studiju programmu - „Rakstveida un mutvārdu tulkošana”. Tās satura struktūra parādīta 10.1.1. shēmā.

10.1.1. shēma. BSA studiju programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” satura struktūra

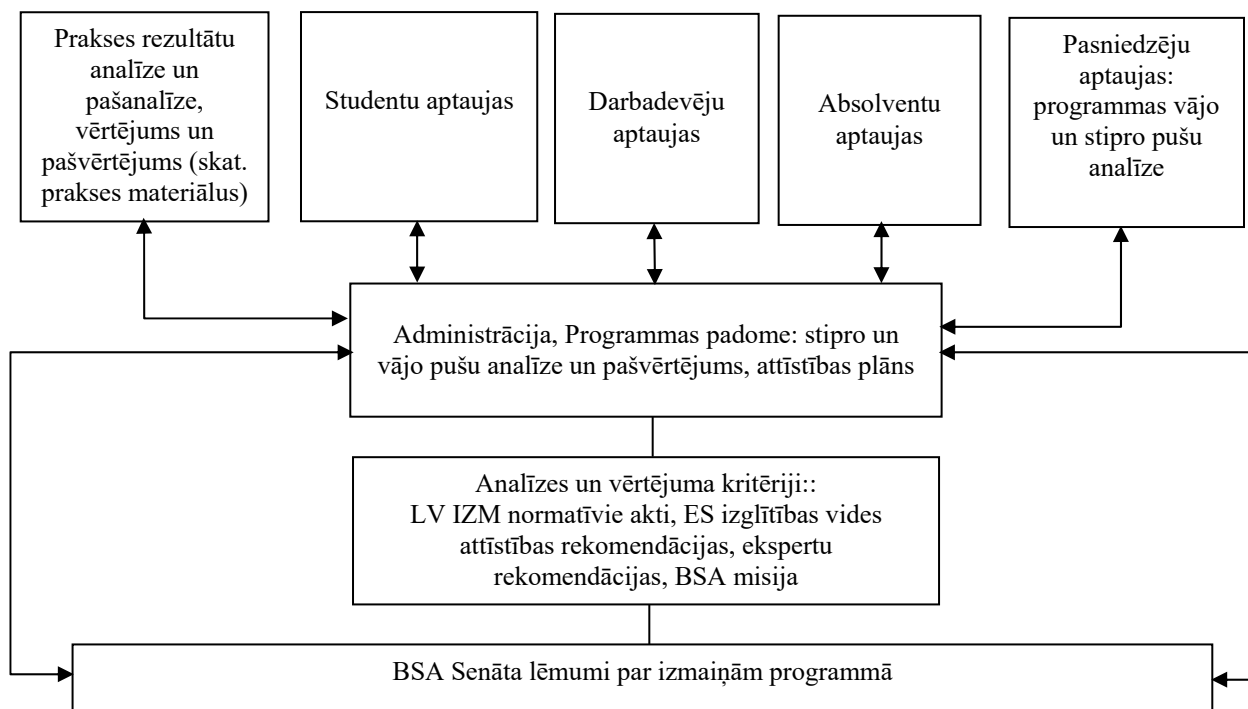
Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma ir vissvarīgākais komponents programmas organizēšanas struktūrā, kura ir parādīta 10.1.2. shēmā.

Shēma 10.1.2. Studiju programmas organizācijas struktūra

Ikgadēja studiju programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” pozitīvo un negatīvo iezīmju, izmaiņu, attīstības iespēju un plānu apspriešana ir iekļauta iekšējās pašnovērtēšanas un kvalitātes pilnveidošanas sistēmā un atrodas nepārtrauktā darbībā.

Ikgadēja studiju programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” iekšējā pašnovērtēšanas un kvalitātes pilnveidošanas sistēma parādīta 10.1.3. shēmā.

10.1.3. shēma. Iekšējā izglītības kvalitātes pārvaldības sistēma

Shēmā redzams, ka šī sistēma strādā nepārtrauktā režīmā. Bultiņas norāda savstarpējo saistību starp sistēmas pamata komponentiem. Ikgadējā pašvērtējumā tiek atspoguļota pozitīvo un negatīvo aspektu, attīstības iespēju un plānu izpēte.

Kvalitātes vadība notiek vairākos līmeņos:

1. programmas direktors, programmas padome un programmas akadēmiskais personāls,
2. starpprogrammu audits,
3. BSA metodiskā padome un vadība.

Kvalitātes nodrošināšanas sistēmas īstenošanai BSA studiju virziena „Tulkošana” pastāv sekojoši mehānismi:

- studējošo anketēšana un analīze;
- iekšējie kvalitātes auditi (procedūru un dokumentācijas);
- BSA ikgadējais pašnovērtējums;
- studiju programmu ikgadējais pašnovērtējums;
- pasniedzēju un darbinieku snieguma novērtēšana;
- ārējo akreditāciju novērtējums un analīze.

Starpprogrammu līmenī pēc Senāta vai BSA studiju virziena „Tulkošana” metodiskās padomes lēmuma var noteikt studiju programmas auditu, kurā iesaistās gan auditējamās, gan citu programmu akadēmiskais personāls. Studiju programmas iekšējā auditā tiek vērtēti:

- 1) studiju programmas vadības sistēmas efektivitāte: pašnovērtējuma ziņojuma informācija, kā arī analizēti iebildumi un priekšlikumi, kas saņemti un norādīts, cik no tiem īstenoti vai, ja nav īstenoti, analizēti cēloņi;
- 2) atgriezeniskās saites analīze: kāda ir studiju programmas vadības un akadēmiskā personāla pieejamība (pieņemšanas laiki, to atbilstība apmeklētāju skaitam, risināmo jautājumu loks, ieteikumi efektivitātes uzlabošanai, piemēram, par kompetenču sfēru sadali starp augstskolas administrāciju).
- 3) ar programmas īstenošanu saistītās dokumentācijas un faktu pārbaude: vai pārskata gada laikā arhīvam nodota normatīvajiem aktiem atbilstošā studiju programmas dokumentācija (tiek saņemts arhīva apstiprinājums), kā arī pārbaudīts, kā un cik ilgi tiek uzglabāti programmā studējošo referāti un kursa darbi.

Ja pašnovērtējuma ziņojumu analizē vai BSA darbībā konstatētas ar izglītības kvalitātes jautājumiem saistītas būtiskas problēmas, dibinātāji un Senāts izveido darba grupu šo problēmu izpētei. Darba grupas sastāvu un tās darbības laiku nosaka atbilstoši risināmajai problēmai. Darba grupas iegūtie rezultāti tiek ņemti vērā BSA vadībai pieņemot lēmumus.

Akadēmijas līmenī kvalitātes jautājumi tiek risināti ar Studiju metodiskās padomes palīdzību, kas darbojas saskaņā ar Senāta apstiprināto Studiju metodiskās padomes nolikumu. Studiju metodiskās padomes mērķis ir uzlabot akadēmijā iegūtās izglītības kvalitāti, piedaloties akadēmijas stratēģijas izstrādē, kā arī studiju un ar tām saistīto organizatorisko jautājumu risināšanā.

BSA studiju virziena „Tulkošana” Studiju programmu metodiskās padomes (talak - SPMP) sastāvs ievēlēts BSA studiju virziena „Tulkošana” akadēmiska personāla sēdē 13.06.14. protokols Nr. 5/13.06.14, apstiprināts BSA Senāta sēdē Senāta sēdē 2014.gada 19.decembrī, protokols Nr.63.

Padomes uzdevumi ir:

- 1) izstrādāt un uzlabot studiju organizāciju;
- 2) risināt studiju metodoloģiskos un metodiskos jautājumus;
- 3) sniegt padomus akadēmijas vadībai racionālai un mērķtiecīgai intelektuālo un materiālo resursu izlietošanai;
- 4) pieņemt lēmumus ar studijām saistītos jautājumos, kuri nav Akadēmijas pārstāvības, vadības un lēmējinstītūciju kompetencē.

Padomes sastāvu veido BSA studiju prorektors, studiju programmu direktori un filiāļu pārstāvji. Ex officio Padomes darbā var piedalīties BSA rektors un BSA dibinātāji. Būtisku ar studiju programmu īstenošanu saistītu jautājumu izlemšanā tiek uzaicināti piedalīties arī studējošo pārstāvji.

Atgriezeniskā saite ar studentiem. Studējošo viedoklis ir svarīgs izglītības kvalitātes nodrošināšanā. Informācija par kvalitāti un studējošo vērtējums tiek iegūts:

- 1) tiešā kontaktā ar studējošajiem nodarbībās un ārpusnodarbību saskarsmē;

- 2) katru semestri notiekošajās studējošo aptaujās, pēc kurām tiek noteikti docētāju reitingi un kurās studējošajiem ir iespēja brīvi izteikt savu viedokli par akadēmiju kopumā, studiju programmu, studiju infrastruktūru un katru docētāju, kas strādājis ar viņiem konkrētajā semestrī;
- 2) no studējošo pārstāvjiem akadēmijas lēmēj institūcijās;
- 3) ar Studentu pašpārvaldes starpniecību.

BSA studiju virziena „Tulkošana” īstenotas programmas ir profesionālās augstākās izglītības programmas, tādēļ īpaša nozīme ir regulārai sadarbībai dažādos līmeņos ar darba devējiem:

- 1) jaunas programmas izveidošanā, darba tirgus prasību noskaidrošanā un pieprasījuma izvērtēšanā;
- 2) studējošo prakšu organizēšanā.

BSA iepriekšējā pieredze ar prakses vietām tiek nodrošināta reāla atgriezeniskā saite, kas sniedz informāciju par trūkumiem praktikanta teorētiskajā sagatavotībā, ja tādi pastāv, kā arī ļauj kontrolēt programmas docētāju praktisko kompetenču līmeni un docējamo priekšmetu saturu, nepieciešamības gadījumā tos koriģējot, lai tajos tiktu iekļauti praksei svarīgi jautājumi:

1. darba devēju līdzdalība kvalifikācijas darbu, bakalaura un maģistra darbu aizstāvēšanas komisijās;
2. darba devēju pasūtīto projektu un kopējo projektu īstenošana.

Izšķirošā nozīme studiju programmas kvalitātes nodrošināšanā ir studiju programmas padomei, kas izvērtē iepriekšējā studiju gada pieredzi, plāno darbu nākošajam studiju gadam, seko studiju procesa un pētnieciskā darba integrācijai, kā arī veic stratēģisko studiju procesa plānošanu.

Kvalitātes kontrole un vadīšana notiek:

- uzņemot studentus ar pilnu vidējo izglītību un noteiktu intelekta attīstības līmeni;
- pieņemot darbā akadēmisko un pārējo personālu saskaņā ar prasībām par atbilstību amatam;
- semestra un sesijās laikā – kontrolējot studējošo zināšanas un prasmes;
- vērtējot un pilnveidojot studiju programmas pēc Metodiskās padomes ieteikumiem;
- vērtējot akadēmisko personālu pēc studiju darba rezultātiem un studentu novērtējumiem;
- vērtējot dažāda līmeņa BSA akadēmiskā personāla darba efektivitāti un kvalitātes pilnveidošanas uzdevumu izpildi.

Kvalitātes vērtēšanas divas galvenās formas ir:

- ārējā novērtēšana – licencēšana, akreditācija un neatkarīga eksperta vērtējums;
- regulāra pašnovērtēšana – iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma.

Kvalitātes ārējo kontroli (licencēšanu, akreditāciju) nodrošina LR Izglītības un zinātnes ministrija un starptautiskās (ES) kvalitātes novērtēšanas struktūras sadarbībā ar augstskolu. Studiju darba kvalitātes iekšējo kontroli pastāvīgi veic BSA „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” programmas Metodiskā padome. BSA informācijas un studiju kvalitātes novērtēšanas centrs rīko regulāras studējošo aptaujas (par pasniedzējiem, studiju kursiem u. c.), uzskaita un apstrādā aptauju rezultātus.

Ir ieviesta iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma un tā atbilst ENQA izstrādāto Eiropas standartu un vadlīniju kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā (ESG) prasībām.

Lai nodrošinātu jauno speciālistu sagatavošanas kvalitāti, studiju virziena realizāciju atbalsta divas struktūrvienības: Svešvalodu apguves un ECL sertifikācijas centrs (ECL BIA) un Tulkojumu kvalitātes laboratorija (skat. Pielikumu Nr. 23). Šīs apvienības atbilst 2 programmas prioritātēm.

10.2. iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas atbilstība prasībām, kas noteiktas Standartos un vadlīnijās kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā, ko izstrādājusi Eiropas asociācija kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā

Kvalitātes kontroles nodrošināšanas tehnoloģijas

Speciālistu ar augstāko izglītību sagatavošanas kvalitātes nodrošināšanas un kontroles tehnoloģija tiek determinēta ar augstskolas apmācības tehnoloģiju. Attiecībā uz augstāko profesionālo izglītību, kas tiek realizēta Baltijas Starptautiskajā akadēmijā, svarīgākie faktori, kas nodrošina tās kvalitāti ir:

- izglītības standartu kvalitāte;
- abiturientu kvalitāte;
- studiju programmu un plānu kvalitāte;
- akadēmiskā personāla kvalitāte;
- studiju procesa informatīvi-metodiskā nodrošinājuma kvalitāte;
- studiju procesa materiāli-tehniskās bāzes kvalitāte;
- speciālistu sagatavošanas vadības procesa kvalitāte.

Faktoru indikatori, kas nosaka speciālistu sagatavošanas kvalitāti

Izglītības standartu kvalitāte tiek nodrošināta

ar izglītības standartiem, kas izstrādāti ārējās struktūrās – LR Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijā, Ministru kabinetā, Izglītības un zinātnes ministrijā, Augstākās izglītības Padomē. Domājams, ka pieminēto struktūru ieguldījums izglītības standartu kvalitātes paaugstināšanā, galvenokārt, ir palīdzības sniegšana augstskolām sabiedrības radošā potenciāla saglabāšanā un paaugstināšanā.

Indikatori:

- 1) Ekspertu vērtējumi, kas pamatojas uz dokumentu analīzi saistībā ar ārvalstu augstākās izglītības nacionālo sistēmu reglamentējošu darbību,
- 2) Valsts akadēmiskās sabiedrības normatīvo dokumentu ekspertu vērtējumi.

Abiturientu kvalitāte tiek nodrošināta

- Ar efektīvu reklāmu, kas tiek realizēta, izmantojot sekojošus pasākumus:
  - 1) semināru organizācija skolu-partneru skolotājiem;
  - 2) studiju virzienu un programmu vadītāju apmeklējumi labākajās Latvijas skolās;
  - 3) ikgada konkursu rīkošana bezmaksas apmācībā un apmācībā ar atlaidi; atlase konkursa veidā pēc sertifikātiem;

- 4) abiturientu intelektuālās attīstības līmeņa tests-vērtējums;
- 5) abiturientu iestāšanās testa rezultāti.

Indikatori:

- 1) ekspertu vērtējumi, pamatojoties uz reklāmas dažādu formu efektivitātes salīdzinošu analīzi;
- 2) specifisku reklāmas izdevumu (uz 1 abiturientu) skaitlisks vērtējums:
  - skolu skaits, kas piedalījās semināru darbā;
  - skolotāju, kas piedalījās semināros, atsauksmes;
- 3) skolu apmeklējumu skaits; uzstāšanās skaits skolās;
- 4) abiturientu skaits, kas piedalījās konkursos;
- 5) konkursa atlases kvantitatīvi rādītāji;
- 6) abiturientu IQ vidējā līmeņa kvantitatīvs vērtējums;
- 7) iestāšanās testa rezultātu kvantitatīvs vērtējums;
- 8) BSA Mazās akadēmijas klausītāju iestāšanās skaits BSA;
- 9) iestājošos skaits BSA no Rīgas skolu abiturientu skaita; filiālēs – no pilsētas vai rajona abiturientu skaita

Studiju plānu un programmu kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) vispārīzglītojošo disciplīnu vienots bloks tiek realizēts sekojošā hronoloģiskā secībā: studenta studiju un zinātniskā darba teorija un metodika, tiesību zinātnes pamati, uzņēmējdarbības un ekonomikas pamati, loģika un retorika, psiholoģija, diplomdarbu sagatavošanas un aizstāvēšanas metodika;
- 2) vispārteorētisku disciplīnu bloks tiek realizēts vairākās studiju programmās: menedžments, mārketing, projektu vadība u.c.;
- 3) instrumentāli (tehnoloģiski) studiju kursi: problēmsituāciju analīze, problēmu korekta izvirzīšana, vadības lēmumu pieņemšanas metodes;
- 4) katrā studiju programmā nodarbības tiek nodrošinātas: terminu diktātu veidā, problēmlekciju, semināru-preses-konferenču veidā, notiek imitāciju un lietišķas spēles;
- 5) tiek realizēta bilingvālā apmācības forma.

Indikatori:

- 1) vispārīzglītojošās disciplīnas ir visu studiju programmu kopējos un semestru plānos;
- 2) vispārteorētiskās disciplīnas ir visu studiju programmu kopējos un semestru plānos;
- 3) instrumentālās disciplīnas ir visu studiju programmu kopējos un semestru plānos;
- 4) terminu diktāti, problēmlekcijas, treniņi, lietišķās spēles u.c. ir visu studiju programmu kopējos un semestru plānos;
- 5) studiju programmu un studiju plānu kvalitātes ekspertu vērtējums.

Akadēmiskā personāla kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) trīs kategoriju pasniedzēju esamība augstskolā: profesionāli augstskolas pasniedzēji; uzaicināti valsts vadošie specialisti; ārvalstu viesprofesūra;
- 2) doktoru, profesoru un asociēto profesoru, kas piedalās studiju darbā, augsts skaitliskais sastāvs;

- 3) pasniedzēju spējas un iemaņas vadīt studiju darbu (lekcijas un praktiskās nodarbības) augstā teorētiskā un metodiskā līmenī;
- 4) katram pasniedzējam ir viņa lasāmā kursa informatīvi-metodiskais nodrošinājums, kas iekļauj:
  - kursa programmu
  - glosāriju
  - kursa teorētiskās pamatnostādnes
  - paškontroles uzdevumus
  - eksāmena uzdevumus pēc variantiem
  - obligātās literatūras sarakstu pēc kursa tēmām (sadaļām)
  - kursa rekomendējamās literatūras sarakstu
  - eksāmena darbu noformēšanas un iesniegšanas prasības
- 5) akadēmiskais personāls izmanto mūsdienu tehniskos apmācības līdzekļus;
- 6) pasniedzējiem ir zinātniskas un metodiskas publikācijas lasāmajos lekcijuursos un zinātniskajā virzienā;
- 7) pasniedzēju spējas veikt efektīvu kopsadarbību ar studējošajiem.

Indikatori:

- 1) trīs kategoriju pasniedzēju kvantitatīvo rādītāju esamība;
- 2) akadēmiskā personāla doktoru, profesoru un asociēto profesoru procentuālais sastāvs;
- 3) studiju virzienu, programmu, filiāļu vadītāju ekspertu vērtējums;
- 4) kursu-konspektu kvalitātes ekspertu vērtējums un kvantitatīvo rādītāju esamība virzienos;
- 5) studiju virzienu un programmu vadītāju ekspertvērtējums par kolēģiem;
- 6) zinātnisko un metodisko publikāciju kvantitatīvs rādītājs – kopējais un par pēdējiem 6 gadiem;
- 7) visu pasniedzēju anonīma anketēšana, ko veic visu virzienu studenti katru semestri pēc 4 kritērijiem.

Studiju procesa informatīvi-metodiskās bāzes kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) BSA mājas lapa – informatīvais sadaļu nodrošinājums;
- 2) sistēma «Moodle» – jebkura studiju kursa esamība sistēmā;
- 3) katrai akadēmiskai grupai ir savs e-pasts, kurā ir informācija;
- 4) lekciju kursi-konspekti, kursa programma, kursa teorētiskās pamatnostādnes un to izmantošanas algoritmi, starpposmu un gala kontroles uzdevumi, glosārijs un rekomendējamās literatūras saraksts;
- 5) TV tiltu izmantošana lekciju translācijai filiālēs;
- 6) Skype izmantošana konsultāciju laikā;
- 7) lasāmo lekciju kursu audio un video ieraksti;
- 8) lasāmo kursu tematisku hrestomātiju drukāšana;
- 9) izdales materiālu tiražēšana papīra un ciparu formā;
- 10) didaktisku un metodisku darbu izdošana.

Indikatori:

Studiju procesa informatīvi-metodiskā nodrošinājuma sastāvdaļu kvantitātes un kvalitātes ekspertu vērtējums.

Studiju procesa materiāli-tehniskās bāzes kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) izmantojot lielu skaitu mūsdienīgu datortehniku;
- 2) izmantojot TV tiltu sistēmu reāla laika režīmā;
- 3) izmantojot auditorijās speciālu aprīkojumu;
- 4) izmantojot specializētas laboratorijas un darbnīcas.

Indikatori:

- dati par izmantojamā studiju procesā aprīkojuma veidu, modeļiem un skaitu;
- ekspertu vērtējums par aprīkojuma funkcionālu kvalitāti.

Abiturientu profesionālās sagatavošanas kvalitāte:

Studiju nobeiguma posmā speciālistu sagatavošanas kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) pamatojoties uz sociāli nozīmīgiem virzieniem diplomdarbu izstrādes gaitā kopā ar darbu zinātniskajiem vadītājiem;
- 2) pamatojoties uz lekciju kursu “Diplomdarba sagatavošanas un aizstāvēšanas metodika” un tā praktiskām nodarbībām ar mērķi paaugstināt diplomdarbu kvalitāti;
- 3) nodrošinot pirmsdiploma prakses vietas;
- 4) nodrošinot diplomdarbu pirmsaizstāvēšanu;
- 5) veidojot diplomdarbu aizstāvēšanas komisijas no Latvijā un ārvalstīs pazīstamiem speciālistiem un praktiķiem (komisijā 2 augstskolas pārstāvji, 3 – ārpusaugstskolas pārstāvji).

Abiturientu pēcdiploma kvalitātes vērtējums notiek:

darba resursu tirgus apmierinātības līmeņa vērtējums.

Izglītība ir tirgus attiecību sistēmas elements. Galvenie patērētāji ir darba devēji. Izglītība tiek uzskatīta par kvalitatīvu tad, kad veiksmīgi tiek apmierinātas darba tirgus vajadzības. Izglītība tiek izskatīta kā produkts, kura pieprasījumu nosaka patērētājs. Produkta kvalitāti nosaka pieprasījums.

Indikators – darba devēju atsauksmes par abiturientu sagatavošanas līmeni

Sociālu funkciju realizācijas vērtējuma līmeņi

Izglītība tiek traktēta kā neautonoma apakšsistēma, kas vērsta uz sabiedrības sociālās un profesionālās struktūru reprodukciju.

Indikators – sabiedrības un darba devēju atsauksmes par abiturientu sociālo funkciju realizācijas līmeni

Iegūtās izglītības ietekmes vērtējums abiturientu karjeras izaugsme

Par kvalitatīvu ir jāuzskata tā iegūtā izglītība, kas nodrošina absolventa augstu konkurētspēju, palielina to sociālo mobilitāti, veicina veiksmīgu dzīves trajektoriju

Indikatori:

- Karjeras izaugsme;
- Ienākumu palielināšanās.

Speciālistu sagatavošanas kvalitātes vadība

Augstskolas struktūrvienību funkcijas kvalitātes nodrošināšanā un kontrolē:

- Rektors – studiju, metodiskā un zinātniskā darba kvalitātes vispārējas kontroles vadītājs, kvalitātes paaugstināšanas darba organizācija un koordinācija;
- Valde – kvalitātes sistēmas funkcionēšanas finanšu nodrošināšana un kontrole;
- Senāts - kvalitātes nodrošināšana un kontrole, pamatojoties uz izstrādātiem normatīviem nolikumiem, kas reglamentē augstskolas studiju, metodisko un zinātnisko darbību;
- Studiju virziena, programmas direktors – studiju plānu, programmu, kursa aprakstu, akadēmiskā personāla kvalitātes nodrošinājums un kontrole, studiju procesa informatīvi-metodiskais nodrošinājums;
- Filiāles direktors – filiāles studiju procesa, metodiskā un zinātniskā darba, administratīvā personāla kvalitātes nodrošinājums un kontrole;
- Vispārizglītojošu disciplīnu katedra – vispārizglītojošu disciplīnu pasniegšanas kvalitātes nodrošinājums un kontrole;
- Uzņemšanas komisija – abiturientu kvalitātes nodrošinājums un kontrole;
- Studiju metodiskā Padome – informatīvi-metodiskā nodrošinājuma koordinācija un studiju procesa nodrošinājums;
- Informatīvi-analītiskā nodaļa – studiju kursu pasniegšanas kvalitātes katra semestra vērtējuma nodrošināšana, administrācijas darba kvalitātes vērtējuma nodrošināšana.

Indikatori:

- Dibinātāju slēdzieni;
- Ārējo ekspertu vērtējums;
- Vispārējie un specifiskie studiju, informatīvi-metodiskie, zinātniski-pētnieciskie, administratīvie un saimnieciskie izdevumi

Kvalitātes nodrošināšanas un kontroles metodes un procedūras

1) Ekspertu vērtējums

Ekspertīze notiek, izmantojot BSA (iekšējie eksperti) vai citu organizāciju (ārējie eksperti) speciālistus. Ekspertīzes metodes tiek pielietotas, lai nodrošinātu kvalitātes kontroli:

- Studiju, metodiskā un zinātniskā darbā – BSA Senāts veic štata pasniedzēju vēlēšanu (pārvēlēšanu) procedūru amatos;
- Studējošo gala eksāmenos - bakalaura, maģistrantūras un doktora programmās diplomdarbu pirmsaizstāvēšanas un aizstāvēšanas laikā;
- Zinātnisku un metodisku publikāciju sagatavošanā un izdošanā – tiek piesaistīti kā iekšēji, tā ārēji recenzenti;
- Profesionālu programmu un studiju kursu sagatavošanā pēc specialitātēm – tiek vērtēta to atbilstība profesionālu un izglītības standartu prasībām.

2) Aptaujas metode

Tiek izmantota, lai iegūtu informāciju vērtējumam:

- Reklāmas kampaņu kvalitātei;
- Uzņemšanas komisijas darba efektivitātei;

- Visu studiju virzienu, programmu vadītāju priekšstata atbilstības līmenim darba tirgus reālajām vajadzībām.
Metode tiek izmantota darbā ar abiturientiem, viņu vecākiem, skolēniem un skolotājiem, ar akadēmisko un administratīvo personālu un darba devējiem.

3) Reģistrācijas metode

Konkrētu notikumu, objektu, izdevumu u.c. aprēķins. Tiek izmantota vērtējumam:

- Plānoto studiju darba nodarbību kvalitātei;
- Lekciju un nodarbību pārceļšanas daudzuma noteikšanai;
- Nodarbību apmeklējumam;
- Studējošo finanšu disciplīnas noteikšanai.

4) Aprēķina metode

Konkrētu parametru cēloņsakarību un empīrisku atkarību noteikšanas un izmantošanas metode. Tiek izmantota kvalitātes nodrošināšanai un kontrolei:

- Plānojot studiju procesu;
- Kontrolējot studējošo apmeklētības līmeni;
- Pārbaudot darbinieku darba disciplīnu;
- Pasniedzēju un darbinieku darba apmaksā.

Speciālistu sagatavošanas kvalitātes svarīgāko indikatoru monitorings

Monitoringa objekti un izpildītāji

N/p/k	Monitoringa objekts	Izpildītāji
1	Augstskolas mērķu un uzdevumu izvirzīšana kvalitātes jomā	Dibinātāji Valde
2	Stratēģijas un politikas projicēšana kvalitātes jomā struktūrvienību visos vadības līmeņos	Valde Rektors
3	Darba procesu svarīgāko rādītāju un raksturojumu mērījumu sistēmas pilnveidošana	Rektors Prorektori
4	Izglītības pakalpojumu tirgus un darba tirgus vajadzību analīze	Studiju virzienu vadītāji
5	Akadēmiskā personāla kvalitātes un studiju procesa apmierinātības līmeņa anonīms studentu vērtējums (katru semestri)	Analītiskā nodaļa
6	Studiju virzienu, programmu un filiāļu darba pašnovērtējums	Studiju virzienu, programmu, filiāļu vadītāji
7	Kvalitātes nodrošināšanas un kontroles sistēmas organizatoriskās struktūras pilnveidošana un personāla apmācība	Valde Personāldaļa
8	Iekšējā audita veikšana	Rektors Prorektori
9	Korektējošu un brīdinošu darbību sistēmas izstrāde	Valde Analītiskā nodaļa

Kvalitātes iekšējais audits

Iekšējam auditoram ir tiesības pieprasīt no administratīvā un akadēmiskā personāla auditam nepieciešamo informāciju. Var veidot auditoru grupu. Var rekomendēt korektējošu pasākumu veikšanu, pamatojoties uz audita rezultātiem.

Kvalitātes ārējais audits

Augstākās izglītības kvalitātes ārējais audits tiek veikts valsts un sabiedrisko vērtējumu veidā. Vaksts audits – tā ir studiju virzienu licencēšana un studiju virzienu, augstskolas periodiska akreditācija. Sabiedriskais vērtējums – dažādu reitingu veidā.

Kvalitātes vērtējamais parametrs	Auditors
Abiturientu kvalitāte	Rektors
Studiju programmu un studiju plānu kvalitāte	Rektors
Akadēmiskā personāla kvalitāte	Valde
Informatīvi-metodiskā nodrošinājuma kvalitāte	Valde
Materiāli-tehniskās bāzes kvalitāte	Valde
Vadības kvalitāte	Dibinātāji

Ikgadēja plānošana un nepieciešamo darbu kontrole

Nepieciešamo darbu plānošana katram gadam jau daudzus fadus tiek realizēta plāna veidā: «Svarīgāko nepieciešamo darbu plāns». Tas sevī iekļauj:

- Sanāksmju un operative sapulču kalendāro plānu;
- Lekciju grafiku;
- Svarīgāko darbu plānu katrai nedēļai

BSA Valde realizē svarīgāko administratīvi-organizatorisko darbu plānošanu katram gadam.

Bez norādītajiem plāniem, lai paaugstinātu intelektuālo, laika un materiālo izdevumu organizācijas un optimizācijas kvalitāti, tiek uzskatīts par nepieciešamu katru gadu izstrādāt sekojošus plānus:

- Administratīvā un akadēmiskā personāla vēlēšanu (pārvēlēšanu) plāns
Personāldaļa
- Akadēmiskā personāla kvalifikācijas paaugstināšanas plāns
Personāldaļa
- Pašnovērtējumu un akreditācijas sagatavošanas un realizācijas plāns
Studiju darba prorektors
- Zinātnisku konferenču un semināru sagatavošanas un realizācijas plāns
Zinātniskā darba prorektors
- BSA zinātnisku un metodisku izdevumu plāns
Valde
- Programmas «Erasmus» darba plāns
Valde, «Erasmus» centrs

Kvalitātes vadība (Quality Manual) – kārtība un nodrošināšanas mehānismi

Vispārējās nostādnes

BSA speciālistu sagatavošanas kvalitātes nodrošināšanas un kontroles vadība (tālāk – Vadība) nosaka vienotas prasības speciālistu sagatavošanas kvalitātes nodrošināšanas un kontroles sistēmā (tālāk – KNKS). Vadība izstrādāta saistībā ar Lisabonas Konvenciju, Boloņas konferences principiem par kvalifikācijas atzīšanu un atbilst «Augstskolu likumam» un citiem Latvijas Republikas normatīviem aktiem, kas reglamentē izglītības kvalitātes visu procedūru kontroli un vērtējumu.

KNKS rezultātu svarīgākie lietotāji:

- BSA vadība;
- BSA administratīvais, akadēmiskais un vispārējais personāls;
- studējošie un viņu vecāki.

KNKS svarīgākie mērķi, uzdevumi un funkcionēšanas principi.

KNKS pamata funkcijas:

- izglītības kvalitātes standartu nodrošinājums un visu ieinteresēto pušu vajadzību apmierināšana kvalitatīvas izglītības iegūšanā;
- apmācības kvalitātes vadības analītisks pavadījums;
- BSA izglītības procesa attīstības svarīgāko tendenču ekspertīze, diagnostika, vērtējums un prognozes;
- vadības lēmumu informatīvs nodrošinājums izglītības kvalitātes paaugstināšanas problēmu risināšanā.

KNKS mērķis ir iegūt objektīvu informāciju par izglītības kvalitātes stāvokli, par izmaiņu tendencēm un iemesliem, kas ietekmē tā līmeni.

KNKS svarīgākie uzdevumi:

- izglītības kritēriju vienotas izpratnes un pieeju mērījumiem veidošana;
- BSA izglītības sistēmas monitoringa informatīvs, analītisks un ekspertu nodrošinājums;
- izglītības kvalitātes vērtējuma sistēmas vienotas informatīvi-tehnoloģiskas bāzes izstrāde;
- izglītības attīstības stāvokļa izpēte un pašnovērtējums ar prognozi noteikt BSA iespējamo reitingu;
- BSA izglītības kvalitātes resursu bāzes veidošana un statistikas un monitoringa funkcionēšanas nodrošināšana.

KNKS pamatā ir sekojoši principi:

- izglītības kvalitātes prasību, normu un rādītāju realitāte; to sociālā un personiskā nozīmība;
- izglītības kvalitātes vērtējuma procedūru atklātums un caurspīdīgums;
- studējošo individuālo īpatnību uzskaitījums, vērtējot viņu studiju darba rezultātus;
- informācijas par izglītības kvalitāti un stāvokli pieejamība patērētājiem;
- BSA katra darbinieka iekšējā vērtējuma, pašnovērtējuma, pašanalīzes paaugstinājums.

BSA tulkošanas virziena darba kvalitātes uzlabošanai jāveic sekojošais:

kompensēt studējošo vāju visparīgo iepriekšējo sagatavotību ar intensīvo propedeutisko kursu pasniegšanu vienlaikus motivējot iedzilināties gan pētnieciskā, gan praktiskā rakstura problematikā;

jāmeklē iespējas:

kompensēt

- studējošo vājo salīdzinājumā ar starptautisko praksi materiālo stāvokli plašāk piesaistot kredītu vai darba devēju finansējumu;
- zemu un nestabilu programmu finansējuma līmeni ar ES finansējuma piesaistīšanu;
- studiju procesā ierobežojumus kontaktstundu skaitā ar plašāku iespēju individuāli konsultēties ar kursa darbu un diplomdarbu vadītājiem izmantojot mūsdienu programmatūras palīdzību Internetā;
- demografiskās bedres problēmu paplašinot studējošo skaitu saglabājot attīstības tempu;
- problēmas, kas radās pēc ekonomiskās krīzes, aktīvāk uzsverot patstāvības nozīmi studiju procesā, paplašinot un padziļinot kompetenču un motivāciju diapazonu studiju programmās, īpaši ar mārketinga un menedžmenta kompetencēm, izaicinājumu un iedvesmu, kā arī nodrošinot skaidrāku tieksmi pēc izcilības;
- programmu attīstības tempa palēnināšana ar dziļāku un rupīgāku programmu studiju vielas saskaņošanu ar starptautiskā tirgus prasībām, t.sk. fokusējot uzmanību akcentu pārņemšanai profesionālā darbībā no komforta uz ekonomiju;

attīstīt un motivēt:

- jaunu pedagogu iesaistīšanās mācību procesā, pieredzes pārņemšanas procesu;
- jaunas studiju formas lai kompensēt ierobežojumi augstākai darba slodzei vadošiem docētājiem;
- aktīvāka sadarbība ar citām izglītības iestādēm, zinātniskajām institūcijām, starptautiskām organizācijām;
- aktīvāka akadēmiskā personāla iesaistīšanās zinātniskās pētniecības darbā un radošā darbībā, celt zinātniskās pētniecības darbu un radošās darbības tematikas aktualitāte t.sk. arī ārpus studiju procesā;
- aktīvāka studentu iesaistīšanās zinātniskās pētniecības darbā;
- aktīvāku akadēmiskā personāla un studentu sadarbību starptautiskajās konferencēs un publikācijās (līdzautorībā ar zinātniskajiem vadītājiem).

Baltijas Starptautiskajā akadēmijā saskaņā ar Nolikumu par augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanu (iekšējā kvalitātes vadības sistēma). Izstrādāts saskaņā ar 2006.gada 3.oktobra MK noteikumiem Nr.821 «Augstskolu, koledžu un augstākās izglītības programmu akreditācijas kārtība» 39.p. APSTIPRINĀTS BSA Senāta sēdē 2015.gada 19.decembrī (protokols Nr.63).

10.3. studiju turpināšanas iespējas un finansiālās garantijas gadījumā, ja likvidē vai reorganizē kādu no studiju virzienam atbilstošajām studiju programmām vai notiek citas izmaiņas

Studiju programmai “Rakstveida un mutvārdu tulkošana” ir sadarbības līgums ar līdzīgu Ventpils Augstskolas programmu.

STUDIJU PROGRAMMAS „RAKSTVEIDA UM MŪTVĀRDU TULKOŠANA” RAKSTUROJUMS

11. Studiju programmas nosaukums, iegūstamais grāds, profesionālā kvalifikācija vai grāds un profesionālā kvalifikācija, mērķi un uzdevumi

Virziens „Tulkošana” tiek prezentēts ar vienu programmu – “Rakstveida un mutvārdu tulkošana”, pēc tās beigšanas tiek piešķirts grāds “Profesionālais bakalaurs tulkošanā” un kvalifikācija “Tulks, tulkotājs, 5.līmeņa profesionālā kvalifikācija”.

Programmas mērķi un uzdevumi tika noteikti atbilstoši „Noteikumiem par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu” (Ministru kabineta noteikumi Nr.512, Rīgā 2014.gada 26.augustā.)

Studiju programmas mērķi:

- nodrošināt kvalificētu tulku un tulkotāju profesionālas studijas, kas atbilstu Latvijas valsts ekonomiskajām, kultūras un sociālajām prasībām;
- attīstīt prasmi pielāgoties mainīgajiem tulkošanas darba tirgus apstākļiem, sekojot tā attīstības tendencēm;
- nodrošināt teorētisko bāzi, kas nepieciešama LR izglītības profesionālo tulku un tulkotāju sagatavošanas standarta prasību realizācijai;
- sniegt iespēju izvēlēties, vai apgūt divvalodīgo (angļu – latviešu/krievu), vai trīsvalodīgo (angļu – latviešu – krievu) tulkošanu;
- radīt apstākļus valsts valodas apgūšanai un pilnveidošanai;
- motivēt multilingvālisma attīstību un jaunu darba valodu (vācu, spāņu, franču) apgūšanu;
- pilnveidot izglītošanas procesa kvalitātes pārvaldības iekšējo sistēmu programmas ietvaros, prognozējot tulkošanas pakalpojumu tirgus izmaiņas;
- pilnveidot programmas metodisko, zinātnisko un materiāli tehnisko nodrošinājumu, orientējoties uz Eiropas un citu pasaules ekonomiski attīstīto valstu izglītības kvalitāti, paaugstināt mūsu pasniedzēju kvalifikāciju Latvijas un ārzemju mācību iestādēs;
- sadarboties ar mācību iestādēm, institūtiem un organizācijām.

Studiju programmas uzdevumi:

- nodrošināt spēju kritiski un radoši izmantot apgūtās mutvārdu un rakstveida tulkošanas teorētiskās zināšanas un prasmes, izstrādāt savu mutvārdu un rakstveida tulkošanas metodiku;
- attīstīt prasmi risināt profesionālas problēmas, izmantojot apgūto teorētisko un metodoloģisko bāzi, veikt tulkošanas pasūtījumus aizvien jaunās nozarēs;
- sniegt iespēju uzkrāt savu personīgo tulkošanas darbības pieredzi, analizēt to un adekvāti novērtēt;
- attīstīt prasmi veikt tulkošanas, pētniecisko un ar projektiem saistītu darbību, izmantojot mūsdienu informācija tehnoloģijas;

- attīstīt interesi par tulka / tulkotāja profesiju, nepieciešamību piedalīties tulkojumu konkursos un citos radošos projektos;
- attīstīt patstāvīgās mācīšanās prasmes, nepieciešamību un spēju patstāvīgi papildināt savas zināšanas tulkošanas teorijas un prakses jomā; visa mūža garumā pilnveidot profesionālās kompetences;
- motivēt studentus turpināt izglītību.

12. Studiju programmā paredzētie studiju rezultāti

Studiju programma atbilst LR MK 2014.gada 26.augusta noteikumiem Nr.512 “Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”. Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” apgūšanas rezultāts ir zināšanas, prasmes un kompetences, kas atbilst LR 5. kvalifikācijas līmeņa profesijas standartam (vai Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras (EKI) 6.līmenim):

- Tulkotāja profesijas standarts (2643 10 Profesijas kods – 2. pielikums Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumiem Nr. 461)
- Tulka profesijas standarts (reģistrācijas numurs PS 0101, apstiprināts ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 10. jūlija rīkojumu Nr. 405).

Paredzētie rezultāti balstas uz Eiropas Savienības Mūžizglītības kvalifikāciju ietvarstruktūru (EKI) 6. līmenim un Starptautisko standartizēto izglītības klasifikāciju (ISCED-97) 5A līmenim atbilstošajiem zināšanu, prasmju un kompetences aprakstiem.

Sagaidāmie rezultāti atbilst programmas mērķiem un uzdevumiem. Pēc bakalaura programmas apgūšanas students ir ieguvis sekojošas:

Kompetences

Rakstveida tulkošana	Mutvārdu tulkošana
<ul style="list-style-type: none"> • tulko no angļu vai divām valodām (angļu un krievu/latviešu) dzimtajā • spēj risināt aktuālas terminoloģijas izvēles problēmas mērķvalodā • rediģē paša un citu tulkotos tekstus • noformē tulkojamo tekstu atbilstoši lietvedības normatīvo aktu prasībām • pamato un aizstāv savu tulkošanas risinājumu izvēli 	<ul style="list-style-type: none"> • tulko no angļu valodas dzimtajā valodā un no angļu valodas krievu un latviešu valodā • pārvalda sekojošus mutvārdu tulkošanas veidus: konsekutīvo tulkošanu, individuālu sinhrono tulkošanu un kontakttulkošanu • izmanto pierakstus (savas tulkotāja piezīmes) • prot izmantot sinhronās tulkošanas tehniku • tulko tekstus apgūtajās valodās starptautiskajās konferencēs, Latvijas iestāžu organizētajās sēdēs un pasākumos ar ārzemju pārstāvju piedalīšanos, lekcijas un interaktīvos seminārus, amatpersonu uzrunas, kā arī citas mutiskās saziņas formas

Kopējās rakstveida un mutvārdu tulkošanā
<ul style="list-style-type: none"> • nodrošina tulkojuma precizitāti, stilistisko atbilstību oriģinālam, adekvātu terminoloģijas lietojumu • pilnveido darba valodu prasmi, savu komunikatīvo kompetenci, izkopj klausītāja, runātāja, rakstītāja, lasītāja kultūru, pilnveido sevi kā multilingvālu personību • veic pētījumus ar zinātnisku vērtību tulkojumzinātnē un noformē tos atbilstoši pētniecisko darbu izstrādes noteikumiem, kā arī prezentē iegūtos rezultātus • sazinās valsts valodā un angļu, krievu, spāņu / vācu valodās • pilda un nodrošina profesionālās ētikas un vispārpieņemto uzvedības normu ievērošanu • orientējas aktuālajos notikumos savā valstī un pasaulē

Prasmes

Rakstveida tulkošana	Mutvārdu tulkošana
<ul style="list-style-type: none"> • izmanto tulkojumzinātnes atzinumus tulkošanas problēmu analīzē un risināšanā • lieto modernās tulkošanas tehnoloģijas 	<ul style="list-style-type: none"> • iegūst nepieciešamo profesionālo informāciju • ir labi nostādīta balss un oratora prasmes • var skaidri, saprotami izteikties un formulēt savas domas • spēj labvēlīgi un lietišķi sazināties ar cilvēkiem • prot izkopt, trenēt atmiņu • piemēroties apstākļiem un izturēt stresu
Kopējās rakstveida un mutvārdu tulkošanā	
<ul style="list-style-type: none"> • novērtē savu profesionālo iemaņu un prasmju atbilstību profesijas standartam un starptautiskā darba tirgus prasībām • pārzina un izmanto mūsdienu tulkošanas teorijas un metodes • pārvalda valsts valodu • pārvalda angļu, krievu, spāņu / vācu valodas (vismaz 2 svešvalodas) • lieto tulkojamo tekstu atbilstošās nozares profesionālo terminoloģiju • veic zinātnisko un pētniecisko darbu un pētījumu rezultātus ievieš praksē 	

Zināšanas

Rakstveida tulkošana	Mutvārdu tulkošana
priekšstatu līmenī:	
saskarsmes psiholoģija, pamatzināšanas politikā, ekonomikā, sociālajos un kultūras procesos	
izpratnes līmenī:	
dzimtā valoda, lietišķā valodniecība, starpkultūru komunikācija	zināšanas par ekonomiskiem, politiskiem, sociāliem un kultūras procesiem; zināšanas par priekšmeta jomu un tulkošanas darba sfēru

lietošanas līmenī:	
tulkošanas programmatūras tulkošanas procesā (TRADOS, Memsource un Wordfast), lietvedības pamati	starpkultūru komunikācija, saskarsmes psiholoģija
Kopējās rakstveida un mutvārdu tulkošanā	
<ul style="list-style-type: none"> • priekšstata līmenī: informācijas vadība • izpratnes līmenī: tulkojumzinātne, profesionālie termini apgūtajās valodās • lietošanas līmenī: darba valodas (latviešu, angļu, krievu), tulkošanas teorijas un metodikas, datorzinības, pētnieciskā darba metodoloģija, vides aizsardzība, darba aizsardzība, darba tiesiskās attiecības, profesionālās ētikas un uzvedības normas 	

13. Uzņemšanas noteikumi (īpaši norāda prasības, uzsākot studiju programmu). Ja studiju programmu paredzēts īstenot svešvalodās, ir noteikta reflektantu svešvalodu zināšanu pārbaude

Vispārējie iestāšanās nosacījumi ir izklāstīti Nolikumā par uzņemšanas noteikumiem un imatrikulācijas kārtību Baltijas Starptautiskajā akadēmijā (APSTIPRINĀTS 20.10.2011. BSA Senāta sēdē Protokols Nr. 99). Izdots saskaņā ar LR Augstskolu likuma 45., 46., 47. pantu, 2006. gada 10. Oktobra LR Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 846 „Noteikumi par prasībām, kritērijiem un kārtību uzņemšanai studiju programmās”, 2004. gada 16. Novembra LR Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 932 „Studiju uzsākšanas kārtība vēlākos studiju posmos” 2003. gada 11. marta LR MK noteikumiem Nr.112 „Kārtība, kādā izglītojamie atbrīvojami no noteiktajiem valsts pārbaudījumiem”.

Ar dokumentu var iepazīties BSA mājas lapā <http://www.bsa.lv> un Uzņemšanas komisijā Lomonosova ielā 4, 216. kabinetā.

Iestājoties studiju programmā “Rakstveida un mutvārdu tulkošana”, reflektanti kārto iestājestu angļu valodā, izņemot gadījumus, kad:

- centralizētie eksāmeni svešvalodās nokārtoti uz A vai B līmeni;
- iegūts viens no šiem sertifikātiem: Cambridge *ESOL – FCE (First Certificate in English)* vai *IELTS* (vismaz 5.5 punkti) vai *TOEFL* (vismaz 550 (Internet tests - 700) punkti) vai *BEC II (Business English Certificate Vantage)*.

Personas, kuras nav kārtojušas centralizētos eksāmenus, ja tās ieguvušas pilnu vidējo izglītību līdz 2004.g., ieguvušas pilnu vidējo izglītību ārvalstīs, ir personas ar īpašām vajadzībām, vai personas, kuras LR normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bija atbrīvotas no vidējās izglītības valsts pārbaudījumiem, iestājoties izpilda BSA iestājestu, kura rezultāts nedrīkst būt zemāks par 30% svešvalodās, teorētiskās zināšanas vizuālās mākslas jomā un datortestu rezultāti nedrīkst būt zemāki par 50%. Priekšrocība ir reflektantiem, kuri centralizētajos eksāmenos un/vai BSA iestājestos ir ieguvuši augstāko vērtējumu.

14. Studiju programmas plāns (studiju kursu un studiju moduļu saraksts un to apjoms kredītpunktos, sadalījums pa studiju programmas obligātās, ierobežotās izvēles vai brīvās izvēles daļām, norādot to apjomu kredītpunktos, īstenošanas plānojumu)

Programma turpina sniegt iespēju izvēlēties no diviem mācību moduļiem savu studiju plānu. Programmas pamatmodulis ir trīsvalodīgā tulkošana ar angļu, krievu, latviešu darba valodām.

Otrais modulis – divvalodīgā tulkošana. Divvalodu tulkošanas pieprasījumam ir savi cēloņi. Piedāvātās apakšprogrammas saturs un uzņemšanas noteikumi ļaus studēt BSA gan latviešu skolu absolventiem, kuri nav mācījušies krievu valodu kā svešvalodu (mācoties vidusskolā, krievu valoda nav obligātais, bet gan izvēles priekšmets), gan ārzemniekiem, kuri nav apguvuši latviešu valodu, taču vēlas mācīties Latvijā un iekļauties mūsu kultūrvidē.

Divu moduļu atšķirība ir ne tikai tajā apstākļi, ka Tulkošanas metodika un profesionālais treniņš disciplīnas blokā iekļautajosursos tiek izmantotas divas vai trīs darba valodas, bet arī tajā, ka tiek apgūtas dažādas disciplīnas.

Tulkošana trīs darba valodās	Tulkošana divās darba valodās
Nozares teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi	
Mūsdienu latviešu / krievu valoda: Funkcionālā gramatika	Latviešu valoda II/Krievu valoda II (A2)
Nozares profesionālās specializācijas kursi	
Latviešu/krievu valoda I: Praktikum ekonomikas un biznesa sfērā: komunikācija, terminoloģija, tulkošana	Angļu valoda. Leksikoloģija
Latviešu/krievu valoda III: Praktikum sabiedrisko attiecību un politikas sfērā: komunikācija, terminoloģija, tulkošana	Angļu valoda. Praktikum politikas sfērā: komunikācija, terminoloģija, tulkošana
Brīvās izvēles kursi	
Latviešu/krievu valoda II: Komunikatīvais praktikum (B2-C1)	Latviešu/krievu valoda I: Komunikatīvais praktikum (A1)

Kopējais kredītpunktu apjoms - 160 kp, studiju plāna struktūra ir sekojoša: Vispārīzglītojošie studiju kursi 20 kredītpunktu apjomā, Nozares teorētiskie (profesionālās darbības jomas) pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi 36 kredītpunktu apjomā, Nozares (profesionālās darbības jomas) profesionālās specializācijas kursi 60 kredītpunktu apjomā, Izvēles daļas kursi sešu kredītpunktu apjomā. 2015./2016. ak. g. studiju plānā tika veiktas izmaiņas. Ieskaišu un eksāmenu skaita samazināšanai studiju plānā tika apvienoti šādi kursi:

divas sadaļas apvienotas vienā kursā „Mūsdienu angļu valoda I. Sistēma un inovācijas” (6 kp)

divas sadaļas apvienotas vienā kursā „Latviešu/krievu valoda. Komunikatīvais praktikums” (4 kp) Sk.Pielikumos Nr. 18.1 un 20.

Studiju programmas plāns atspoguļots Pielikumā Nr.20. Studiju programmas ilgums – 8 semestri jeb 4 gadi, studējot pilna laika klātienē formā (dienas un vakara mācību formās).

15. Studiju programmas praktiskā īstenošana (izmantotās studiju metodes un formas, tālmācības metožu izmantošana). Vērtēšanas sistēma (izglītības kritēriji un vērtēšanas metodes studiju rezultātu sasniegšanai un novērtēšanai, pārbaudes formas un kārtība)

Studiju formu un metožu izvēli nosaka programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” galvenie mērķi un uzdevumi.

Studiju programmas galvenās studiju formas ir lekcijas, semināri, praktiskās nodarbības, studējošo patstāvīgais darbs, tulkošanas prakse, kā arī projektu prakse. Programmas realizācijas gaitā tiek uzturēta prasība par lekciju un praktisko nodarbību skaita atbilstību studiju kursu programmās noteiktajam apjomam. Docētāju uzdevums ir pilnveidot gan teorētisko, gan praktisko nodarbību saturu un dažādot materiāla pasniegšanas formas.

Studentiem ir pietiekošas iespējas kontaktēties ar docētājiem un saņemt nepieciešamās konsultācijas un palīdzību. Saziņas iespējas ir gan klātienes konsultācijās, kuras notiek pēc iepriekš sastādītā saraksta, gan elektroniski (*Skype* sistēmā), kuras notiek pēc docētāja un studējošā savstarpējās vienošanās. Lai pilnveidotu studiju procesu, ir veikta studējošo anketēšana.

Lekcijas proporcionāli vairāk pielieto tajos priekšmetos, kuros ir nepieciešams aktualizēt teorētiskās zināšanas. Piemēram, „Tulkošanas teorija”, „Ievads sastatāmajā lingvistikā”, „Starpkultūru komunikācija”. Jāatzīmē, ka studentu aktīva līdzdarbība lekcijās un nodarbībās veido programmas neatņemamo daļu. Lekcijās materiāls tiek pasniegts integrējot interaktīvās darba formas klasiskajā vienpusējā materiāla pasniegšanas metodē. Tādējādi, piedaloties diskusijās, pārrunu un materiāla apspriešanas iestarpinājumos, studenti kļūst par mācību procesa līdzdalībniekiem, attīstot sociālās saskarsmes kompetenci, valodu zināšanas un pamatprasmes, veicinot kritisko domāšanu, kā arī paplašina savas akadēmiskās un profesionālās zināšanas.

Neatņemamu profesionālās programmas daļu sastāda praktiskās ievirzes kursi, kuros akadēmiskā (lingvistiskā) un profesionālā materiāla pasniegšana tiek īstenota **praktiskajās nodarbībās**. Šī veida priekšmetu bloku veido tādi kursi kā „Ievads sastatāmajā lingvistikā”, „Mūsdienu angļu / Dzimtā (latviešu) / Dzimtā (krievu) valoda: Sistēma un inovācijas”, „Funkcionālā gramatika,” „Funkcionālā stilistika”, „Stilistika tulkošanas praksē”, „Teksta pirmstulkošanas analīze un interpretācija” u. c. Izpildot praktiskos uzdevumus, studenti iegūst lingvistiskās un ekstralingvistiskās analīzes pamatus, analizējot valodu sistēmu, likumus un funkcijas, kā arī attīsta dzimtās valodas un svešvalodu pamatprasmes. Teksta pirmstulkošanas analīzes, tulkošanas un teksta rediģēšanas kursu nodarbības ir vērstas uz studējošo ekstra- un itralingvistiskā konteksta, avotvalodas un mērķvalodas sistēmu, to attīstības tendenču un funkcionēšanas likumu izpratnes attīstību. Lingvistisko formu sastatāmās analīzes un apzinātas mērķvalodas izteiksmes līdzekļu izvēles iemaņu un prasmju apgūšana un attīstība veido topošo tulku/tulkotāju tālākas profesionālās pašattīstības pamatu. Praktiskās ievirzes kursi ietver plašu un daudzveidīgu metodisko veidu un paņēmieni klāstu: individuālais, pāru, grupu darbs, īsas un garākas prezentācijas un runas, diskusijas, lietīšķās spēles (simulācijas), rediģēšana, kursa projekti, referāti, uzdevumu veidošana, kursa uzdevumu un eseju portfēla izstrāde u.c. Docētāji palīdz studentiem veidot patstāvīgā darba prasmes, strādājot ar dažāda veida datora programmām (t.sk. TRADOS, Memsources un Wordfast), vārdnīcām, enciklopēdijām un tīmekļa meklētājprogrammām, datu bāzēm un paralēliem tekstiem internetā. Mutiskās tulkošanas nodarbībās tiek izmantotas *Radio Guide (translation audioguide equipment)* tulkošanas ierīces.

Praktiskajām treniņam valodas apguvē studentiem tiek rekomendēti vairāki online-resursi, kur viņi var gan trenēties, gan paši pārbaudīt noteiktu tēmu apgūšanu.

Semināri ļauj studentiem patstāvīgi pētīt plašu teorētisko un profesionālā rakstura avotu klāstu, strādājot ar zinātnisko un speciālo literatūru. Šī darba forma tiek plaši izmatota kursu „Ievads specialitātē”, „Psiholoģija”, „Lielbritānijas kultūra un vēsture” u.c. ietvaros. Tā dod iespēju iedziļināties zinātniskajos jautājumos un problēmās, iepazīstināt auditoriju ar dažādu zinātnieku piedāvātajām teorijām un pētījumiem, kā arī izteikt un aizstāvēt savu viedokli. Šī materiāla apguves forma arī palīdz studentiem attīstīt runāšanas prasmes un saskarsmes kompetenci piedaloties debatēs, kā arī respektēt citu viedokli.

Liela uzmanība tiek veltīta **patstāvīgajam darbam**, kura laikā studentiem jā sagatavo referāti, projekti, radošie darbi (dažādu žanru teksti – esejas, ekskursijas materiāli, publiskās runas, personiskie dokumenti, raksti, dažādu veidu piezīmes, anotācijas, lietišķā sarakste, intervijas u.c.) visās apgūstamajās valodās. Studenti tiek motivēti patstāvīgām studijām. Kursu „Rakstveida tulkošanas metodika un profesionālais treniņš I, II, III” ietvaros katrs students sagatavo „Tulkojumu portfeli”, kurš ietver piedāvāto tekstu pirmstulkošanas analīzi, rediģētus melnrakstus, tulkojumu gala variantus, tulkošanas procesa un rezultāta analīzi un glosāriju. Viens no patstāvīgā darba veidiem, kuru izmanto „Akadēmiskās rakstīšanas” kursa īstenošanai ir studentu savstarpējā eseju rediģēšana. Arvien vairāk ir izmantotas interaktīvās darba formas (pasniedzēju sagatavoti digitāli mācību uzdevumi, *Track Changes* opcijas izmantošana tekstu rediģēšanai u.c.). Patstāvīgais darbs tiek paredzēts kā darbs bibliotēkā un mediatēkā (video un audio ieraksti). Kopš 2007. gada programma ir paplašinājusi savu speciālās un zinātniskās literatūras bibliotēku. BSA bibliotēkā studentiem ir iespēja izmantot elektroniskās datu bāzes (EBSCO, SCOPUS, Science Direct, Latvijas Vēstnesis, Letonika, RUBRICON u.c.)

Īpaša uzmanība programmā veltīta profesionālajai (tulkošanas) praksei, kura palīdz nostiprināt studiju programmā iegūtās teorētiskās zināšanas un prasmi pielietot tās praktiskajā darbībā, strādājot jebkurā uzņēmumā (organizācijā). Tā arī dod studentiem iespēju veikt nepieciešamus izpētes darbus datu iegūšanai studiju darbu un diplomdarba izstrādei, kā arī apgūt praktiskā materiāla pirmapstrādes, sistematizācijas un interpretācijas paņēmienus. Programmas studentiem ir paredzētas 3 tulkošanas prakses. Pirmās tulkošanas prakses (4 kp.) uzdevums ir iepazīties ar tulkošanas biroju un citu kompāniju tulku/tulkotāju darbu, kā arī izpētīt un veikt dokumentācijas un citu potenciālo avottekstu analīzi. Otrās un trešās tulkošanas prakses (6 + 6 kp.) laikā studenti patstāvīgi strādā tulkošanas birojos. Programma ir parakstījusi sadarbības līgumus ar tādām kompānijām kā *SDI Media*, *Lacerta Translation Services*, *Skrivanek*, *SIA Key to Languages* u.c. Tulkošanas prakses laikā studenti patstāvīgi vērtē savu profesionālās sagatavošanas līmeni, ievērojot mūsdienu prasības darba tirgū, un mācās izvirzīt konkrētus uzdevumus savai tālākajai profesionālajai pašattīstībai. Programmas studentiem ir paredzēta projektu prakse (1 kp.), kuras laikā viņi paplašina savu profesionālo pieredzi piedaloties BSA un citu institūciju organizētajos pasākumos un kā brīvprātīgo darbs šī prakse paredz sociālās kompetences un līdzdalības kompetences attīstību. Tā, piemēram, studenti piedalījās Tulkotāju dienas organizēšanā un vadīšanā, Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) 2015. gada projektā „Eiropas Atzinības zīme valodu apguvē” viņi piedalījās ar projektu „Sociālie projekti kā instruments mijiedarbībai starp sociālajām un valodu vidēm”. Studenti piedalās angļu valodas olimpiāžu un skolēnu konferenču organizēšanā un rīkošanā (skat. 8.). Strādā par tulkiem radošās apvienības „Eventus” (vadītāja T. Stepanova) rīkotajos festivālos un konkursos, tulko Wikipedia un tīmekļa vietni www.vigor.lv. J. Lavrentjevas, D. Jagdžijancas, J. Vaškeviča veikto mutvārdu tulkojumu

ERASMUS programmas vieslektora lekcijai augsti novērtējusi virziena „Sociālais darbs“ vadītāja doc. A. Mite.

Zināšanu un prasmju vērtēšanas sistēma ļauj novērtēt studentu sasniegto studiju rezultātu apgušanas pakāpi. Vērtēšanas sistēma katram konkrētajam priekšmetam ir norādīta kursa aprakstā. Katrā studiju kursā paredzēta fiksētā prasību izpilde. Tačuursos, kuros iesaistīti vairāki docētāji, var būt vērojamas atšķirības studentu sekmju vērtēšanas kritērijos. Priekšmetu apguves novērtēšanas veidi ir eksāmens vai tests eksaminācijas sesijas laikā, kā arī rakstu darbu portfelis, kurš tiek iesniegts docētāja noteiktajā laikā. Kontroldarbi un testi tiek pielietoti kā studentu kārtējo pārbaudījumu veidi, kas veicina studiju kursa kvalitatīvu apguvi. Testēšana svešvalodās, lai novērtētu priekšmeta apguvi („Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”) tiek organizēta atbilstoši ES pieņemtajai sistēmai, kuras pamatā ir svešvalodas pārvaldīšanas līmeņu skala („Eiropas valodu portfelis”).

Lai nodrošinātu neformālu mācīšanas procesu, kā arī veiktu studentu zināšanu un iegūto prasmju un kompetenču neformālo novērtēšanu, studentiem tiek piedāvāts piedalīties starptautiskos tulkojumu konkursos, projektos, jauno pētnieku konferencēs utt. 2016. gada 12. – 13. maijā VI Starptautiskajā studentu konferencē „Izaicinājumu un iespēju laiks: problēmas, risinājumi, perspektīvas” (Baltijas Starptautiskā akadēmija, Akadēmija STING (Čehija), Sanktpēterburgas Valsts ekonomikas universitāte (Krievija), Starptautiskā Universitāte „MITSO“ (Baltkrievija), Ukrainas Nacionālās bankas universitāte, Varšavas Sociālās administrācijas augstskola (Polija)) programmas studenti iesniedza 7 darbus sekcijā „Tulkojuma daudzveidība: Stilistiskie, pragmatiskie un sociokultūras aspekti”.

BSA ir ieviesta tālmācības sistēma uz *Moodle* bāzes pamata, kas nodrošina studiju kursu vadību ar pārlūkprogrammu, iespēju attālināti saņemt studiju materiālus, iesniegt patstāvīgos darbus, kārtot pārbaudījumus un veikt citas nepieciešamās darbības attālinātā darba režīmā. Mūsu programmas pasniedzēji aktīvi izmanto *HotPotatoes* 6 programmatūru, kā arī tīmeklī (www.lex tutor.ca) pieejamas bezmaksas programmas uzdevumu un mācību materiālu izstrādei.

Programma ir sākusi materiālu izstrādi, lai nodrošinātu mācību iespējas tālmācības studentiem, kā arī atvieglotu mācību procesu studējošajiem klātienē, tādejādi, mācībspēki pašlaik veic mācību materiālu digitalizāciju.

Līdztekus tradicionālajām studiju metodēm (informācijas uztveres, reproduktīvajai, problēmu izklāsta, pētnieciskajai, heirstiskajai u.c.) sekmīgai studiju programmas mērķu sasniegšanai ir nepieciešamas arī mūsdienīgas studiju tehnoloģijas un datoru, multimediju un interneta izmantošana. Programmā tiek lietotas gan tradicionālās, gan jaunās metodes, no kurām dažas docētāji un studenti tikai sāk apgūt. Kā piemēru var minēt dažas metodes, kas ir aktuālas un nozīmīgas tulku sagatavošanā.

Dzimtās valodas un svešvalodu apguves veicināšanai kursu „Angļu / vācu valodas lietošanas aktuālās problēmas”, „Mūsdienu angļu / vācu / latviešu / krievu valoda: Sistēma un inovācijas”, „Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana” un „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana” praktiskās nodarbībās plāno un īsteno pielietojot integrēto prasmju stratēģiju, kura ļauj attīstīt vairākas valodas pamatprasmes vienas nodarbības laikā. Vēl viena metode, kuru plaši izmanto kursu

docētāji ir studentu savstarpējās sadarbības jeb mijiedarbības stratēģijas pielietošana atsevišķu uzdevumu izpildīšanai vai problēmu risināšanai. Tā ietver gan uztveršanas gan produktīvās prasmes attīstošus uzdevumus, kā vienotā diskursa veidošanas uzdevumus, integrējot visas valodas pamatprasmes vienā sistēmā. Šāda sadarbība ļauj sadarbības grupām izstrādāt kopējo produktu (piem. brošūras tekstu, projektu, prezentāciju u.c.), veidojot tā saukto kopējo mentālo kontekstu.

- 1. Bilingvālā metode.** Studenti apgūst visus kursus, izņemot dzimto valodu, kā arī latviešu un krievu valodu, bilingvālās grupās (latvieši un krievi). Tādā veidā apgūstamā valoda ir apmācības valoda un vienlaicīgi komunikācijas līdzeklis grupā.
- 2. Starpkultūru apmācības metodika.** Starpkultūru apmācības būtība ir “iemācīt izprast svešo” (Fremdverstehensunterricht – G.Helbig), kas vērsta uz ksenofobijas un pastāvošo stereotipu pārvarēšanu, mācot savstarpējo izpratni dažādu kultūru pārstāvjiem saskarsmes procesā. Galvenās metodes, kuras ir lietderīgi izmantot tulku sagatavošanā, ir starpkultūru informēšanas metode, starpkultūru interaktīvais treniņš, starpkultūru adaptācija, tandēma metode. Šīs metodes ir aktuālas tādosursos kā „Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Lielbritānijas kultūra un vēsture”.
Starpkultūru apmācības metodei ir īpaša nozīme sakarā ar to, ka mūsu programmas grupās mācās arī studenti no citām pasaules valstīm. Tas ir iespējams pateicoties ERASMUS studentu apmaiņas programmai, kurā piedalās mūsu akadēmija, kā arī studentu apmaiņas programmas ko īsteno citas valstis. Tā 2015./2016.m.g. mūsu programmā ir mācījušies studenti no Polijas, Spānijas, Serbijas, Čehijas, Turcijas, Dienvidkorejas, Kazahstānas, Uzbekistānas, Ukrainas, Baltkrievijas, Krievijas un citām pasaules valstīm. Mūsu studenti arī pilnveido savas zināšanas, attīsta esošas un apgūst jaunas prasmes citās valstīs (Spānijā, Vācijā, Lietuvā u.c.) ERASMUS programmas ietvaros.
- 1. Starpkultūru informēšanas metodi** izmanto, runājot par apgūstamās valodas zemju kultūru un apspriežot to pēc kontrastu principa. Metode paredzēta, lai uzsāktu kultūras apguvi, iegūtu fona zināšanas par citu kultūru salīdzinājumā ar savējo. Metode tika aktīvi izmantota, piemēram, gatavojoties starptautiskajam projektam „Multicultural Translation as the Way to Personal and Cultural Enrichment“ (projekta vadītāja Olga Romanova), šo projektu programma „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” ir pabeigusi.
- 2. Starpkultūru interaktīvajā treniņā** students tiek gatavots kontaktiem ar citas valodas kultūru, lai spētu apzināties atšķirības tajā. Galvenais šajā metodē ir dialogs starp dažādu kultūru pārstāvjiem, kurā partneri sāk apzināties atšķirības šajās kultūrās un to ietekmi uz savstarpējo izpratni saskarsmē. Metode ļauj aktualizēt bilingvālo grupu īpatnības studiju procesā. Tradicionālas ir kļuvušas tikšanās un diskusijas starp mūsu studentiem, kuri apgūst krievu valodu kā svešvalodu, ciemiņiem no Kazahstānas, studentiem, kas viesojas ERASMUS programmas ietvaros.
- 3. Starpkultūru adaptācijas metode** balstīta uz koncepciju, ka savstarpējā neizpratne starpkultūru saskarsmē rodas nevis kultūru atšķirību dēļ, bet drīzāk to kļūdainas interpretācijas dēļ, ko tām piešķir atšķirīgo kultūru pārstāvji. Šī metode tiek pielietota starpkultūru saskarsmes epizožu prezentācijās, demonstrējot, kā var rasties konflikta situācijas. Pēc prezentācijas tiek piedāvāti vairāki konflikta cēloņu skaidrojumi, no kuriem jāizvēlas pareizākais.

4. **Tandēma metode** ir sevišķi aktuāla tulku gatavošanai bilingvālās grupāsursos, kas veido bloku „Tulkošanas metodika un profesionālais treniņš”. Šeit notiek savstarpēja apmācība. Studenti darbojas pāros latvietis – krievs. Latvieši palīdz krieviem apgūt mācību materiālus latviešu valodā vai veikt tulkojumu uz latviešu valodu, savukārt krievi tāpat palīdz latviešiem. Pielietojot šo metodi, parasti tiek izvēlētas tēmas, kuras vispirms izstrādā vienā valodā un pēc tam otrā.
5. **Radošo grupu metode** (komandas pieeja). Studentu apmācība notiek, veidojot komandas. Vienā no tām studenti plāno un realizē praktiskas darbības (veido tulkojumu, gatavo publisku runu, raksta reklāmas rakstu u.t.t.), otrā – studenti pēta pirmās komandas darbību pareizību, metodiskumu un efektivitāti. Pēc tam komandām uzdevumi tiek mainīti uz pretējo. Šī metode ir rekomendējusi sevi studiju procesa laikā kā diezgan efektīvu. Tā ļauj iesaistīt studentus radošā darbā un grupveida pētnieciskā darbā. Šo metodi mērķtiecīgi izmantotursos, kas saistīti ar rakstveida tulkošanu, piemēram, „Rakstveida tulkošanas metodika un profesionālais treniņš”, „Stilistika tulkošanas praksē”, kā arīursos „Retorikas pamati” un „Runas tehnika”, „Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana ” u.t.t.
6. **Kritiskās domāšanas metode**. Kritiskās domāšanas metodes un paņēmieni tiek izmantoti visosursos. Tulkošanā sevišķi aktuāls ir darbs ar **atslēgas vārdiem, asociācijām**, kā arī citu paņēmienu izmantošana, kuri attīsta prognozēšanas, domāšanas un runas mehānismus. Dažādus paņēmienus darbam ar atslēgas vārdiem studenti sāk apgūt kursā „Anotēšana un referēšana”, pēc tam arī citosursos. Īpašu uzmanību šiem paņēmieniem pievērš arīursos, kuri orientēti uz mutiskās tulkošanas metožu apguvi („Mutvārdu tulkošanas metodika un mnemotehnika”). *Inserta* metodi lieto lasīšanas iemaņu attīstīšanai visās apgūstamajās valodās. Sinkveina metode un asociāciju metode sekmīgi tiek lietota dažādās mācību situācijās, kuru mērķis ir savu mutisko vai rakstisko tekstu radīšana jebkurā no apgūstamajām valodām.
7. **Analītiskās metodes** plaši lieto pirmstulkošanas analīzes paņēmienu apguvei („Teksta pirmstulkošanas analīze un interpretācija”), kā arīursos, kuru mērķis ir attīstīt rediģēšanas paņēmienus un pilnveidot runu („Stilistiskā sistēma un norma”, „Funkcionālā stilistika”, „Rediģēšanas pamati”, „Mūsdienu angļu / vācu / latviešu (dzimtā)/ krievu (dzimtā) valoda: Sistēma un inovācijas” u.c.). Rakstveida vai mutisko tekstu analīzē izmanto **jēgas modeļu metodi**, kas izstrādāta klasiskajā retorikā.
8. **Konkursi**. Kopš 2007./2008. akadēmiskā gada Starptautiskās tulka un tulkotāja dienas ietvaros mūsu programma organizē tulkojumu konkursus. Tajā piedalās augstskolu studenti un vidusskolas skolēni no Latvijas, Eiropas Savienības un citām valstīm. Katru gadu kursu „Retorikas pamati” un „Runas tehnika” ietvaros notiek oratoru konkursi (<https://picasaweb.google.com/lindikr/MesEsamPetniekiOratoriUnNakamieProfesionaliBilidesStudentuRunas#>). Studenti piedalās starptautiskos tulkojumuursos, kā arī „Skrivanek” rīkotajā konkursā. 2015./2016. ak. g. studenti piedalījās konkursā „Eiropas Atzinības zīme valodu apguvē”.
9. **Diskusijas**. Studenti apspriež problēmu, notiek ideju un viedokļu apmaiņa, lai atrastu optimālu problēmas atrisinājumu, noskaidrotu dažādus viedokļus, apzinātos apspriežamās

problēmas dziļumu. Tiek izmantoti tādi veidi kā apaļais galds, ekspertu grupas sēdes, debates. No 2014. – 2015. māc. g. šīs diskusijas notika kopā ar ERASMUS programmas ietvaros atbraukušajiem studentiem.

10. **Pētnieciskā metode.** Starpkultūru lingvistisko pētījumu metodikas tiek apgūtas kursā „Starpkultūru lingvistisko pētījumu pamati”. Kursā beigās studenti raksta un aizstāv studiju darbu, kas balstīts uz pētāmo kultūru un valodu salīdzinājumu.
11. **Lietišķās spēles** veidotas kā konferenču, interviju, tikšanās, semināru, izstāžu, prezentāciju organizēšana un norise. Tiek modelētas dažādas reālas situācijas, kurās jāpārzina tulkošana no dažādām valodām. Šīs metodes tiek lietotas komunikatīvās metodikas kontekstā, pirmām kārtām tādosursos kā „Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Lielbritānijas kultūra un vēsture”, „Vācijas kultūra un vēsture”. Ar konferenci tiek pabeigts studiju darbs kursā „Starpkultūru lingvistisko pētījumu pamati”. Studenti veic savu pētījumu prezentāciju, veic anotācijas trijās valodās, piedalās apspriešanās un atbild uz jautājumiem.
12. **Projekti.** Tādā veidā studenti apgūst lietišķo sadarbību, darba plānošanu, pienākumu un atbildības sadali, iemācās novērtēt sasniegtos rezultātus un savu ieguldījumu tajos. Svarīgākais, ka šī metode attīsta izpratni par projekta plānošanu un biznesa ideju izstrādi. 2014. gada septembrī mūsu studenti tika reģistrēti Eiropas mediju telpas pilotprojektā www.meetinghalfway.eu (tā ir tiešsaistes platforma, kur daudzās Eiropas valodās ir pieejami stāsti no visa kontinenta, ar vārdiem, fotogrāfijām, filmām un skaņu). Mūsu studenti tulkoja rakstus no angļu valodas uz krievu (<http://ru.meetinghalfway.eu>) un latviešu valodām (latviski lapā vēl nav publicēti). Studentu uzdevums bija avotvalodā pašiem izvēlēties rakstus, kuri viņiem šķiet saistoši. Studenti piedalījās programmas projektā „Sociālie projekti kā instruments mijiedarbībai starp sociālajām un valodu vidēm”. projektā „Sociālie projekti kā instruments mijiedarbībai starp sociālajām un valodu vidēm”. Praktiskā darba svarīgs uzdevums ir studentu iesaistīšana brīvprātīgo darbā. Studenti palīdz organizatoriem festivālu un konkursu rīkošanā kā tulki, tulkotāji un pavadošie. Šajā darbā ar prieku iesaistās arī ERASMUS programmas studenti un tie studenti, kas atbrauc no Kazahstānas divpusējā līguma ietvaros.
13. Programma ir uzsākusi izmantot tādu metodi kā projekti „gatavs lietošanai”. Šī metode tiek izmantota prakses un bakalaura darbu ietvaros: studenti sadarbībā ar tīmekļa vietni *Wikipedia* un sabiedrību „Vigor” īsteno reālus tulkošanas projektus. Viņu tulkojumi tiek publicēti šādās tīmekļa vietnēs: <http://vigor.lv/?lang=en> ; <http://meetinghalfway.eu/> ; kā arī https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B3%D0%BB%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0

Vērtēšanas sistēma (izglītības kritēriji un vērtēšanas metodes studiju rezultātu sasniegšanai un novērtēšanai, pārbaudes formas un kārtība)

Šīs programmas ietvaros tiek izmantotas šādas studentu zināšanu kontroles formas:

- ieskaites un eksāmeni;

- testēšana;
- prakse;
- kursa darbi un diplomdarbi;
- projekta darbs.

Eksāmeni un ieskaites tiek kārtoti mutvārdu un rakstveida formā, iespējama arī šo formu kombinācija. Kurša darbus un diplomdarbu, kā arī projektu darbu rezultātus vērtē komisija. Studentu tulkojumus vērtē divi pasniedzēji – svešvalodas pasniedzējs un dzimtās valodas pasniedzējs. Lai novērtētu studentu profesionālo kompetenci kvalifikācijas eksāmenā, projektu prezentācijas laikā, tiek piesaistīti darba devēji. Šāds vērtēšanas process nodrošina vērtējuma objektivitāti, sekmē studiju programmas vienotās koncepcijas uzturēšanu un studiju priekšmetu savstarpējo integrāciju.

Studentu zināšanas, prasmes un iemaņas gan studiju priekšmetos, gan praksēs tiks vērtētas 10 ballu sistēmā, piešķirot par katru nokārtotu pārbaudi kredītpunktus saskaņā ar studiju programmu. 1 kredītpunkts atbilst 40 stundu studiju noslodzei (ieskaitot gan kontaktstundas, gan patstāvīgo darbu) un atbilst 1,5 ECTS kredītpunktiem.

Programmā tiks veikta tekošā, semestru un galīgā studentu zināšanu novērtēšana.

Tekošā: Kontroldarbi, testi, patstāvīgie darbi, diskusijas, kolokviji, referāti, projekti, portfolio.

Semestru: Ieskaites un eksāmeni sesijas laikā

Galīgā: Bakalaura darba aizstāvēšana.

Studentu zināšanas, māka un iemaņas tiks novērtētas ar atzīmēm: 10 („izcili”), 9 („teicami”), 8 („ļoti labi”), 7 („labi”), 6 („gandrīz labi”), 5 („viduvēji”). Disciplinās, kurās galīgās kontroles forma ir ieskaite, tiks noteikts kvalitātes vērtējums: „ieskaitīts”, „neieskaitīts”. Ieskaites ar atzīmi tiks vērtētas izvēles studijuursos, kur KP skaits ir 1 KP.

Atskaites punkts novērtējuma iegūšanai ir apgūtais zināšanu un prasmju līmenis attiecīgajā studiju kursā. Rezultāti tiks apkopoti eksāmenu un ieskaistu veidlapās, kas ir oficiāls dokuments. Iekšējais dokuments, kas uzrāda studenta studiju programmas izpildi, ir BSA ieskaistu grāmatiņa.

Studentu zināšanu novērtēšana notiks saskaņā ar Profesionālās izglītības likumu, ar IZM instrukcijām un augstskolas nolikumu.

Studentu izglītības vērtēšanas pamatprincipi ir:

- pozitīvo sasniegumu summēšana;
- obligātais vērtējums;
- prasību atklātība un skaidrība;
- vērtējuma pārbaudes formu dažādība;
- adekvāts vērtējums.

Par pārbaudījuma formu un kritērijiem studenti būs informēti jau studiju kursa sākumā, kad viņi iepazīstas ar studiju programmu.

Studentu zināšanas vērtē visās studiju kursu disciplinās, projekta darbos, kursa darbos, ieskaitēs un eksāmenos. Novērtējums notiek pēc 10 ballu sistēmas. Eksāmens un ieskaite ar atzīmi ir nokārtots, ja zināšanas, prasmes un iemaņas ir novērtētas ne zemāk par 4 ballēm:

- ļoti augsts līmenis (produktīvais līmenis): 10 – izcili, 9 – teicami;

- augsts līmenis (reproduktīvais līmenis): 8 – ļoti labi, 7 – labi;
- vidējs līmenis: 6 – gandrīz labi, viduvēji – 5, gandrīz viduvēji – 4;
- zems līmenis: vāji – 3, ļoti vāji – 2, ļoti, ļoti vāji – 1.

Ieskaite ir studentu zināšanu, prasmju un iemaņu rakstisks vai mutisks pārbaudes veids, ko vērtē ar atzīmi vai „ieskaitīts”, („neieskaitīts”).

Pārbaudījumu veidu nosaka izglītības programma, bet pārbaudījuma formu (rakstiski vai mutiski) – priekšmeta pasniedzējs vai programmas padome. Eksāmena studiju disciplīnas docētājs vai vajadzības gadījumā to komisija. Students bez komisijas drīkst kārtot eksāmenu ne vairāk kā 2 reizes.

Prakses programmas izpildi vērtē ar ieskaiti vai pēc 10 ballu sistēmas. Vērtētāji ir prakses vadītāji darba vietā un augstskolā. Par apgūto studiju kursu un praksi ieskaita kredītpunktus, ja saņemts vērtējums „ieskaitīts” vai 10 ballu skalā tas nav mazāks par 4 – „gandrīz viduvēji”.

Bakaluru darbu vērtē pēc 10 ballu sistēmas; zemākais sekmīgais vērtējums ir 4 balles.

Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības **diplomu** par augstskolas izglītību izsniedz absolventiem, kuri ir sekmīgi izpildījuši izglītības programmā noteiktās prasības; sekmīgi aizstāvējuši diplomdarbu ar atzīmi ne zemāku par 4 (gandrīz viduvēji).

Izglītības programmu vērtē augstāk stāvošās izglītības iestādes un darba devēju asociācijas pārstāvji.

Studiju programmas iekšējo auditu iegūst, analizējot iegūto zināšanu, prasmju, iemaņu un profesionālās attieksmes atbilstību darba tirgus prasībām.

Docētāju darba kvalitāti vērtē studiju programmas padome un/vai Senāts. Katru semestri tiek organizēta studentu aptauja, kurā tiek dots arī katra pasniedzēja vērtējums.

Studiju programma, kā arī studiju programmas atsevišķās sadaļas regulāri jāpārskata un jāpilnveido atbilstoši nozares darba tirgus prasībām.

Programma *lielu uzmanību pievērš valodas prasmju un profesionālo kompetenču novērtēšanai*, pasniedzēji paaugstina savu kvalifikāciju valodu pasniegšanas un tulkošanas metodikā, apmācības rezultātu novērtēšanā:

1. 2014./2015. ak. g. Ž. Daragane un D. Šostaka paaugstināja savu kvalifikāciju seminārā, kas bija veltīts rakstveida tulkošanas pasniegšanai (Krakova, 28.06.2015. – 04.07.2015., stundu skaits – 38 stundas).
2. 2015. gada 8. jūnijā mūsu programmas pasniedzēji Olga Romanova, Dace Šostaka, Alla Zhuchenko un Jūlija Rastorgujeva piedalījās CEFR (Eiropas Vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēma) projektā Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment: 2016 Extended set of illustrative descriptors: Descriptors for Mediation Co-operation, Workshop 2. 2015. gada 23. jūlijā Johanna Panthier, Head of Section Language Policy Unit, Department of Education Council of Europe *nosūtījis mūsu programmai pateicības vēstuli*.
3. 2015. gada augustā mūsu programma izvirzīja priekšlikumu *un izteica vēlēšanos* iestāties EALTA (European Association for Language Testing and Assessment) asociācijā. *Tiek iesniegti visi nepieciešamie dokumenti, gaidam rezultātu.*

4. Programmas pasniedzēji Dace Šostaka un Jūlija Rastorgujeva ir EALTA (European Association for Language Testing and Assessment) biedri (interēšu grupas: Translation and Interpreting un Common European Framework of Reference (CEFR SIG)).
5. Olga Romanova sistematiski piedalījās PTE (Pearson Test of English) deskriptoru diskusijās un aptaujās.
6. 2015. gada septembrī programmas pasniedzēja J.Rastorgujeva piedalījās starptautiskajā konferencē Londonā *New perspectives in assessment in translation training: bridging the gap between academic and professional assessment* (<http://www.westminster.ac.uk/news-and-events/events/humanities/archive/2014/mlc/new-perspectives-in-assessment-in-translation-training-bridging-the-gap-between-academic-and-professional-assessment>)
7. 2016.g. 4.-8.07. Vācijas skolu sistēmas ārvalstīs pārvalde (Deutsches Sprachdiplom der KMK. Fortbildung für DSD- Ortslehrkräfte im DSD-Programm. Zentralstelle für das Auslandsschulwesen. Bonn). 40 stundas (Ž.Bormane)
8. 2016.g.8.-22.07. Leben in Deutschland heute. Fortbildung für DSD-Ortslehrkräfte. Mariaspring. 112 stundas (Ž.Bormane)
9. Pabeidzot gada tiešsaistes kursu, Ž. Bormane ir saņēmusi DSD 1 eksamenātoru sertifikātu (Prüferzertifikat DSD 1).

Šiem jautājumiem bija velīti mūsu semināri:

10. Metodiskais seminārs “Starptautiskais ECL sertifikāts: Eiropas standartizācijas sistēma svešvalodu prasmju līmeņiem”, BSA, Rīga, Latvija, 2016.g. 22. aprīlis.
11. Metodiskais seminārs “Metodiskie aspekti kā sagatavoties un stratēģijas veiksmīgai eksāmena kārtīšanai ECL starptautiskajam sertifikātam” (ECL testu izstrādātāji Erika Berkics, Robert Märcz, European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages, Ungārija), BSA, Rīga, Latvija, 2016.g. 16. jūnijs.
12. Studiju virziens “Tulkošana” sadarbībā ar VISC IZM LR regulāri organizē zinātniski metodiskus seminārus par krievu valodas kā svešvalodas pasniegšanas metodikas aktuālajiem jautājumiem. Dalībnieku skaits: ap 60 (Latvijas skolu skolotāji, Metodisko komisiju vadītāji):
2016.g. 16. oktobrī : *Kompetenču pieeja mūsdienu izglītībā un valodu apguvē.*
2016.g. 19.februārī : *Lasīšanas stratēģiju apguves pamati svešvalodas metodikā.*
13. Metodiskais seminārs “Starptautiskais ECL sertifikāts: Eiropas standartizācijas sistēma svešvalodu prasmju līmeņiem”, BSA, Rīga, Latvija, 2016.g. 22. aprīlis.
14. Metodiskais seminārs “Metodiskie aspekti kā sagatavoties un stratēģijas veiksmīgai eksāmena kārtīšanai ECL starptautiskajam sertifikātam” (ECL testu izstrādātāji Erika Berkics, Robert Märcz, European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages, Ungārija), BSA, Rīga, Latvija, 2016.g. 16. jūnijs.

16. Studiju programmas absolventu nodarbinātības perspektīvas, pamatojot atzinumus ar atsaucēm uz informācijas avotiem

1. Programmas realizēšanas gaitā pastāvīgi notiek darba tirgus monitorings, kura ietvaros 2012.-2013.māc.g. un 2014.-2015.māc.g. (reizi divos-trīs gados) bija organizēta un mērķtiecīgi novadīta 10 tulkošanas biroju un organizāciju, kas regulāri piedāvā prakses vietas mūsu programmas studentiem, aptauja. Būtiskas izmaiņas tulkošanas pakalpojumu darba tirgū 2014.-2015. māc.g. nav konstatētas. No aptaujas par valodu,

jomu un tulkošanas veidu pieprasījumu tuvākajos sešos gados var secināt, ka programmas saturs atbilst darbadevēju prognozēm. Saglabāt tulkošanas darba valodas un vēl vienu Eiropas valodu kā tulkošanas potenciālu valodu, jo tas atbilst mūsdienu Latvijas tulkošanas pakalpojumu tirgus prasībām un tuvākajām tā attīstības perspektīvām. Tas ir optimālais valodu kopums, kuru studenti var apgūt Latvijas apstākļos profesionālās bakalaura programmas līmenī: šajās valodās skolu absolventiem ir noteikts sagatavošanas līmenis, un šīs valodas ir pieprasītas tulkošanas pakalpojumu tirgū.

2. Studentu prakses rezultātu apkopojums un sadarbība ar darba devējiem parādīja, ka ir vēlams paplašināt studentu zināšanas par CAT izmantošanas daudzveidīgām iespējām. Skaidrs, ka pamatprogramma paliek TRADOS, taču studenti var izmantot arī citas programmas, t.sk. MEMSOURCE un WORDFAST.
3. Darbadevēju atsauksmes par profesionālās prakses laikā novērotajām praktikanšu personiskajām īpašībām ir pozitīvas. Tās atspoguļojas arī darbadevēju atsauksmēs un ir iekļautas studentu atskaitēs par prakses veikšanu. Piemēram, 2015./2016. m.g. darbadevēji kopējo praktikanšu sagatavotības līmeni novērtēja ar 8,1 ballēm. Vispārīgais portrets parādīts šādā aprakstā.

Veicot tulkojumus, praktikanti demonstrēja sekojošas rakstura īpašības: organizatoriskās spējas, atbildīgumu un neatlaidību, spēju ievērot termiņus un sekot rekomendācijām, spēju strādāt gan kolektīvā, gan patstāvīgi, ieinteresētību gala rezultātā, radošās spējas. Neskaidrību gadījumā praktikanti konsultējas ar prakšu koordinatorēm, kas norāda uz vēlmi mācīties. Lai veiktu precīzu tulkojumu praktikanti lasīja paralēlus tekstus, plaši izmanto visa veida vārdnīcas.

Praktikanšu tulkojumu stils ir labs, tulkojumi atbilst dzimtās valodas normām. Tiek ievērotas tekstu noformējuma vadlīnijas, saskaņoti termiņi.

4. Darba devēja kopējā atsauksme un anketa veicinās studentu lielāku pašanalīzes un pašnovērtējuma objektivitāti. Neskatoties uz pozitīvajām atsauksmēm par studentiem, pasniedzēju redzeslokā ne tikai prakses veikšana, bet visā programmas apgūšanas laikā, pastāvīgi ir studentu personisko īpašību attīstība. Programmas koncepcijā ir ideja par to, ka apgūstamais priekšmets ir ne tikai tulkojums kā tulka/ tulkotāja darba rezultāts, bet profesionāla tulkošanas darbība kā tulkošanas pasūtījuma izpildīšanas process no tā saņemšanas līdz nodošanas pasūtītājam. Tulka / tulkotāja personībai (personiskajām īpašībām) un viņa darbam izvirzītās prasības ir uzmanības centrā ne tikaiursos, kuru specializācija ir tulkošana, bet arī kursā „Ievads specialitātē”, „Lietišķā ētika un profesionālā etiķete”, „Pašprezentācijas pamati” „Projektu izstrāde. Tulkošanas projektu izstrāde un vadība”.

17. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā (ja tāda ir bijusi) vai studiju programmas licencēšanas ietvaros konkrētajai studiju programmai saņemto ieteikumu ieviešana (ja tādi ir bijuši)

Galvenā piezīme, kas tika izteikta pēdējās akreditācijas laikā, attiecās uz rakstiskās un mutvārdu tulkošanas disciplīnu neproporcionālo attiecību apguvi, kā arī uz konsekutīvas tulkošanas kā vienas no mutvārdu tulkojuma veidiem akcentēšanu. Saskaņā ar ieteikumiem mācību plānā tika ieviesti papildus kredītpunkti par mutvārdu tulkošanu, kā arī angļu un latviešu valodu / krievu valodas komunikatīvo praktikum saturā tika ieviesta tulkošana.

18. PIELIKUMI STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMAM: